

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k 40 f.

HERZETESZ:

Az összes postai díj egyszer 20 f.
Minden kézbesítés 10 f.

NYOMTATÓ: ARADI NYOMDA

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, június 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A fórum becsülete.
A t. Ház és a méltóságos Ház.
Önkéntesség négy középiskolával.
Aradmegye nyári közgyűlése.
A női ipariskola kiállítás.
Főhadnagy és szocialisták.
Háború készül.
Béltított szocialista népgyűlés.
Csalással vádolt milliomos.
Meghalás, kutyai.
Súlyos kifliaffér.

A fórum becsülete.

Arad, június 23.

Régi iróink a magyar nemzet negyedik százados szolgátságát, küzdelmét, megpróbáltatását, török és osztrák járom alatt való gyötrődését sokszor hasonlították a zsidó nép egyiptomi rabszolgaságához, a melyből csak negyven évi kőborlás, szenvedés után tudott a szabadság ígért földére jutni, miután a husos fazekakhoz szokott szolgalelkek mind elhaltak s még maga Mózes is csak a távolból láthatta meg népének leendő hazáját. Önkéntelenül eszünkbe jut a régi magyar krónikások sirámaiban szereplő ezen hasonlat, midőn a mostani válságban, melyet bátran lehet a folyton tartó békés szabadságharc egyik izgalmasabb fázisának tekintenünk, látjuk egy oldalon a műveltebb, gazdagabb és a hatalom által is támogatott osztrák ellenfelet, a másik oldalon pedig a nemzetiségek-, osztályok- és pártokra szakadt magyar nemzetet,

melynek most kormányra jutott egykori ellenzéke súlyos erkölcsi fogyatkozásokban szenvedő olyan emberektől hemzseg, kik szégyenére válnak önmaguknak és táboruknak és veszedelmére annak a népnek, országnak, ügynek, melynek sorsára befolyással vannak.

Hát miért is ettük meg a békát? miért vontuk meg bizalmunkat az uralmon volt szabadelvű párttól és adtuk óriási többséget a függetlenségi pártnak, ha nem nyertük meg az erkölcsök tisztaságában azt, amit fájdalom, értelmi súly, befolyás és tekintélyben veszítettünk azáltal, hogy a régi guvernementális párt helyére a függetlenségit tettük. Nekünk magyaroknak a hatalmas bécsi udvar, az annak rendelkezésére álló szuronyerdő, a falánk osztrák néperdek ellenében nincs más fegyverünk, mint a jog, törvény és igazság. Hatalmas fegyver ez és lehet vele győzni, de csak olyanok kezében van éle, kik méltók fegyverükhöz és azt csakis azon ügy érdekében forgatják, melyért kezökbe fogták. Egykor 12 analfabeta ember kitűzte az egyenlőség és humanizmus zászlaját a világbiro római rabszolga állam ellen és — győztek, csak hogy azok szentek és apostolok voltak, mellettük küzdött elveik isteni hatalma és önzetlenségük példájának ellenálhatatlan ereje. Ha ezek kufárok, üzerek, béresek lettek volna, pénzkeresés céljából jártak volna községről-községre, bizony sohasem látta volna a világ munkájuk maradandó sikerét.

Azok a fényesóvák, melyeket a versengő irigység és boszu gyújtott a zirci választás megvilágítására, förtelmes képet mutattak az ámuló világnak arról az alantas kapzsiságról, arról az elvekben pénzért utazó piaci hazafiságról, mely a hatalomra került függetlenségi pártban terjed s mely — hogy most ily kézzelfoghatólag nyilvánosságra került, — előre is kompromittálja azt az ügyet, amelynek ilyen emberek a szószólói, azt a zászlót, melyért ilyen emberek harcolnak. Pirulni kénytelen miattuk minden magyar ember és kétségbeesetten adja meg magát a sorsnak, mely a martalóchad nyomában bukását fogja hozni mindannak, amire a magyar ember a lelkét föltette.

A függetlenségi pártnak nem is lehet ily körülmények között sürgősebb teendője, minthogy megkezdett tisztító munkáját félelem és habozás nélkül folytatja és nem tekintve sem barátira sem összeköttetésekre, igyekezni fog a gyomtól irgalom és kegyelem nélkül megtisztítani saját táborát. A *korruptciót*, melyet oly egyhangulag elítélt volt az előbbi többségben, míg az kormányon, ő maga pedig mint ellenzék a kisebbségen volt, vegye üldözöbe most saját kebelében kérlelhetetlen szigorral, mert ha ezt nem teszi, ha azt tovább burjánozni engedi, akkor még csufosabb, még hirtelenebb bukás fogja érni, mint a milyen a szabadelvű pártot érte volt.

Mert a nemzet lassankint elveszti a

A hétről.

Levél

egy fürdőző ideálomhoz

Ah, nagysád, míg ön Békaházán
Fürösztü bájos tagjait,
Félangolosra megpirulva
Sóhajt az ön lovagja itt.
A hőmérő, mint büszke sólyom
A legmagasabb fokra száll
És jó forrásból értesülök,
Hogy itt a nyár, hogy itt a nyár!

Miként a Quarneró vidékén
A cápa ilytájt megjelen,
Ugy jelenik meg kis szivemben
Igy nyáron egy bús érzélem.
Egy érzélem, mely azt susogja,
Hogy megfürödni volna jó
S nyakig merülni hűs habokba
Miként egy sülyedő hajó.

A sülyedő hajó s a patkány
Rokonfogalmak, úgy hiszem,
Tehát e versem folytatását
A patkányokra átviszem.
E héten úgy húzódik átál
A patkány, mint vörös fonál, —

Híszem, amint azt említettem,
Már itt a nyár, már itt a nyár!

A patkány, — így tanítja *Linné*, —
Minden vidéken megterem
És abban hasonlít sok úrhoz,
Hogy nagymértékben szemtelen.
A patkány rögtön megtelepszik
Minden helyütt, ahol lehet,
És nagyra becsüli a békés,
Boldog családi életet.

Mindegy neki, ha liszt, ha korpa,
Ha tészta, sőt ha rabkenyér,
Ő letelepszik benne nyugton:
A patkány ördögtől se fél.
S ha néhány rab között e mersze
Méltányolásra nem talál,
És patkány láttán forr a rabvér:
Az ok csak az, hogy itt a nyár.

A patkány nemcsak rabkenyérben,
De máshol is talál helyet:
A parlamentben, — így beszélük, —
Patkánynak lenni élvezet.
Aknát csinálni lopva, titkon,
S zavart okozni óh, be jó,
És menekülni nagy sietve
Ha sülyed a kifűrt hajó!

Oh, nagysád, míg ön Békaházán
Fürösztü tisztelt tagjait,
Én néhány patkány-ügy miatt most
A veritékben fürdöm itt.
S míg ajakam, a lázban égő,
Az önére hiába vár:
Aggódalommal konstátálom,
Hogy itt a nyár, hogy itt a nyár.

A nyár, melyben nem hűt le engem
A legkeményebb trónbeszéd,
És melyben nem tudom csudálni
Rakovszky István vaskezét;
Nem hat fagyasztón rám, ha hallom
Hogy honatyák közt dul a sáp:
Én mindezeknek ellenére
Buzgóan izzadok tovább.

Oh, nagysád, hogy ha majd az ősszel
Teljes mértékben visszatér,
Ejtsen néhány könnyet fölöttem,
Ki égek olvadón önér,
Mert hogyha még forró szerelmem
S a higany magasabbra lép:
Ugy nem marad meg más belőlem,
Csupán egy méla zsirpecsét,
Egy nagyszabású zsirpecsét.

—zab.

hitét a pártprogramokban, a hazafias frázisokban; meggyőződött róla, hogy nemcsak a jelszavak erőtlene, ha üres hangoztatásuknál nincs egyéb, a mi megvalósításukért sikra szállna, hanem a törvények és intézmények is élet és erő nélküli árnyak, amíg nincs ember, a ki érték helyt állana és bőrét — mint mondani szokás — vásárra vinné.

Ember kell a gátra, tiszta kezű, tiszta lelki, bátor és a hazáért mindent kockáztatni kész ember, a kinél a hatalom, a képviselőség csak eszköz a nemzet igazáért való küzdelemhez, akinek a haza üdvé a célja, s nem a mandátum, a befolyás a közhasznu magán-tevékenység. Imminens a veszedelem, mely a képviselőház erkölcsi értékének alábbszállásában, a magyar törvényhozás dekadenciájában rejlik. Ha az elposványosodásnak ez a folyamata tovább terjed, akkor ép úgy elveszti a tekintélyét kifelé, mint a bizalmat befelé s képtelen lesz teendőinek csak részben való teljesítésére is. Első sorban a függetlenségi párt szíveleje meg a kebelében történt esetet és seperi tisztára kisse a háza elejét, mert nincs kizárva az új választás esélye és könnyen ellene fordulhat a közvélemény, amelynek kezd egy kisse a szeme fölnyilni.

A t. Ház és a méltóságos Ház. A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnökletével ülést tartott, melyen a vasutas javaslatok tárgyalása volt napirenden. Novoszel horvát beszéde után a kivándorlás megakadályozása iránti kérvényeket tárgyalták, majd az interpellációkra tértek át. Vild Aurél és Lengyel Zoltán interpellációját után az ülés véget ért.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 22.

Egészen néptelen a folyosó, a hová ma nagy izgalmakat jósolt a Ház meteorológusa. Akik itt vannak, azok természetesen a függetlenségi párt botrányairól szólnak. Burgyn Aladár kijelenti, hogy nem igaz az a hír, hogy

hozzá is azzal az ajánlattal közeledtek, mint állítólag Szentkirályi Zoltánhoz.

— Szavamra kijelentem, hogy sem képviselő, sem a jelölt nem kért engem arra, hogy menjek le Zircre korteskedni. Tett ugyan nekem valaki, aki a politikai köröktől egészen távol áll, ajánlatot, hogy napi 2000 koronáért korteskedjem Ivánkána, de ezt is visszautasítottam.

A lapokban az a hír volt, hogy a zirci választás dolgában kiküldött vizsgálóbizottság ma reggel kilenc órakor ülésezik. Senki a Házban azonban nem tud arról, merre járnak. Szentkirályi Zoltán, aki végre is közvetlenül van a dologban érdekelve, sorba járja az embereket:

— Tem tudjátok, merre van az inkvizíció?

A bizottság tagjai sincsenek semerre s délig nem is kerültek elő. Valószínűnek tartják itt a Házban, hogy a függetlenségi pártkörben tanácskozik a komisszió

Tegnap egy lap azzal vádolta a függetlenségi pártot, hogy ott elsikkadt a Beöthy Ákos koszorújára gyűjtött pénz. Ma Hódy Gyula számlákkal bizonyította a folyosón, hogy Zichy Jenő gróffal együtt az összegyűlt száz koronát már két éve lefizette a virágkereskedőnél. De a koszorú még mindig ott porosodik a kereskedésben s nem volt alkalom arra, hogy oda tegyék arra a sirra...

Az ülésen dermesztő izgalomban Novoszel Máttyás beszél horvátul. Negyed tizenkettőig az elnök kétszer is figyelmezteti, hogy ne csatngoljon el a tárgytól. Tizenkét óráig — ha jól megy — meg is vonja tőle a szót. Ez azért lesz nevezetesen dolog, mert akkor rákerül a sor Polónyi Gézára, aki idegesen jár alá s fel a folyosón és azt hangoztatja magában, mi nem történt Fiumében? Mert bizonyára ezt fogja elmondani, ha a horvát paktum történetét ismerteti.

Részletes tudósításunk a képviselőház üléséről:

(A vasutas javaslat.)

A mikor Justh Gyula megnyitja az ülést, alig van valaki a teremben a horvátokon kívül. Napirenden vannak a vasutasjavaslatok, a kérvények és az interpellációk.

Csernoch Jánosnak egy hónapi szabadságot adnak.

Ujabb interpellációt Lengyel Zoltán jegyzett be, az osztrák trónbeszédről.

Következnek a vasutas javaslatok.

Novoszel Máttyás horvátul beszél a javaslat ellen.

Egy órai szónoklás után ismételtén figyelmezteti az elnök, hogy maradjon a tárgynál.

Novoszel beszéde végén határozati javaslatot ad be a vasutasok javaslatának napirendről való levételéről.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti. Szünet után áttérnek a kérvények tárgyalására.

Szünet után folytatják a kérvények tárgyalását.

(A kivándorlás ellen.)

Moskovitz Iván a kivándorlás megakadályozása dolgában benyújtott kérvényeket ismerteti.

Hencz Károly a kivándorlást előidéző okokat fejtegeti. A legnagyobb uzsorát üzik a parcellázás után és Eber Antal is adhat fölvilágosítást, hogy két zsidó korcsmáros néhány nap alatt miként nyert milliókat a parcellázásból. Az állam gondoskodik arról, hogy az Amerikában levő és hazatérni szándékozó magyarok hazahozassanak.

Eber Anta és Hencz Károly személyes kérdésben való fölszólalásai után Laehne Hugó fejtegeti; hogy kivándorlás volt Angliában és Németországban és mint ott, nálunk is az iparfejlesztés orvosolná leginkább a kivándorlást. Az iparfejlesztés csak önálló vámterület esetén lehetséges és ezért szükséges, hogy a kormány figyelmére meltaassa az önálló vámterületet.

A Ház az előadói javaslatot fogadta el és áttért az interpellációkra, amelyekről lapunk más helyén tudósítunk.

A főrendiház ülése.

A főrendiház Dessewffy Aurél elnöklete alatt szintén ülést tartott, melyen letárgyalták a gazdasági cselektörvényről szóló javaslatot.

*

A méltóságos Házban szociálpolitikáról beszélnek. Pikáns dolog, nagyon pikáns. Azaz nem is olyan pikáns, mint amint akkor lenne, ha a törvényhozó mumák közül valamelyiknek eszébe jutna a munkások érdekeit védeni. Szerencsére azonban nem jut eszébe senkinek. Itt-ott módosítanak ugyan a törvényjavaslaton, a gazdasági cseledekről szólnak, de a módosítások nem igen törődnek a cseledek érdekeivel. Zselénszky gróf például a gazdának a cseleddel szemben fennálló természetli (nem természetes) jogait emlegette. Természeti jog... Furcsa nagyon furcsa... Az embernek eszébe jut róla a *ius primae noctis*

Részletes tudósításunk:

Fodor Teréz gondolatai.

Irta: Haraszthy Szederkényi Anikó.

Nyolc hosszú év múlt el azóta, hogy láttalak, kedves naplóm. Hosszu idő. Az én életemben nyolcvan esztendőnek felel meg. Nem az évek száma, hanem a napok eseményei teszik az életet. Vannak emberek, akik egy perc alatt századokat élnek át.

... Én édes fiacskám... Te számkivetett, te elhagyatott... Itt csapong a lelked körülöttem. Látom szemed sugárzását, ajkad öntudatlan édes mosolygását...

Megborzong a lelkem, ha rád gondolok... Hallom sikolyodat, amely felszakadt kebledből — így volt, érzem, hogy így volt, — mikor szívről leszakítottak.

De nagyon kegyetlenek az emberek. A macska- és kutyakölykök, ha számon fölül születik, a vízbe dobják és így egyszerre szabadítják meg az élettől. Az ember fiát részletenként kinozzák halálra.

Ki tudja hol, mikor hunytak le azok a szelíd sugarú, barna szemek. Vajjon melyik percben szabadult meg az állam egy fölösleges nyügtől. Ki kísérte ki utolsó útjára az én fiamat? Ki fogta be a szemét? Senki. Ugy halt meg agyongyötörve, agyonheezve. Mert nagy volt az ő vétké. Törvény által meg nem pecsételt nászban fogamzott. A nagy természet minden férge, növénye, a legutolsó völegény is szerethet, szaporodhat szabadon. Csak az em-

ber gyűlöli halálra, üldözi sirba a véréből szakadt életet. Csak az ember korlátozza az élet eljövését.

... Láttam egy kutyát. Gyöngéden nyalogatta a kölykét. Nekem nem volt szabad a fiamat nevelnem...

... Itt vagyok egy ismeretlen, idegen helyen. Még nem volt a fiam tíz napos, mikor ellopták tőlem. Ugy lopták meg az álmomat. Elaludtam, még ott pihegett mellettem puha, bárszony testecskeje. Fölbredtem és nem volt sehol...

Mindez a nagy társadalom nevében történt. Mert mindenki azt kérdezte volna, hol az apja? Ki az apja? Mikor az almába beléharpunk, nem kutatjuk, hogyan termékenyült meg a fája. Elfogadjuk és élvezzük a gyümölcsöt gondolkodás nélkül. Csak az emberi törzsből fakadt hajtást, gyümölcsöt tépik le erőszakkal a fájáról. Az emberi hajtásnak nem szabad életet szívni a töből, amelyből kisarjadzott. Ez a törvény...

De én túléltem azt. Sőt még akkor sem haltam meg, mikor elhurcoltak arról a helyről, ahol nagyra nőttem. Ahol ismerősöm volt minden talpalt. Micsoda nagy tragédia van egy ilyen hurcolkodásban. Hogy temet ilyenkor a lélek. És milyen nehezék a hantok. Pedig csak egy-egy vén lombos fa, egy szökevizű folyó plity-plattyolása van belétemetve. Az emberi élet tragédiái nemcsak a kiálló nagy szerencsétlenségekhez fűződnek. Sok szomorúság van

egy hurcolkodásban is. Milyen csodaszép is volna a nagy világból mindig visszatérhetni a helyre, hol elsőben tiptegyük körül az első nagy eperfát...

... Itt, komor sziklák közt százszor nehezebb az én titkom. Majd agyon nyom. És nem szabad róla szót ejteni.

Rettenetes, hogy egy társadalmi törvény miatt, amelynek tarthatatlanságát ordítja minden porzsem, kell járnom a Kálváriámat. És ez a rémletes butaság mégis lebirja anyám szeretetét. Pedig én voltam szívének bálványa.

Néha különös vágyakozás fog el, hogy kibeszéljem magam. Ilyenkor bizalmas tudnék lenni olyanok iránt, akiket sohasem láttam. Mindenki iránt bizalmas tudnék ilyenkor lenni, csak anyám iránt nem. Az én életem tragédiája talán nem játszódik le, ha úgy nevel anyám, hogy hideg, parancsoló felsőbbbség helyett szerető barátnőt lássak benne. Nagy tévedése ez a mai nevelésnek. A lány fünek-fának elbizalmaskodja szíve, lelke legszentebb érzéseit, csak az anyjával szemben nemul meg, hallgat.

De nekem itt nincs senkim, ne is legyen senkim, úgy érzem magam, mintha még mindig vendég volnék saját magamnál. Gyűlölöm az otthonomat. Így kimondva, leírva, nem is olyan nagy dolog ez: gyűlölöm az otthonomat...

... Csak egyszer állhatnék meg a sirja mellett. Csak egy könnyet ejthetnék rá...

... Örült gondolatok... Tudom-e én azt, hogy hol van a sirja? Mindenkinek van pihe-

(A természeti jogok.)

Elnök: Dessewffy Aurél gróf.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után változtatlanul elfogadják a *Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet* létesítése iránt Rómában kelt nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről, valamint a gazdasági munkaházak épi-ésének állami támogatásáról szóló törvényjavaslatokat.

Elnök: Következik a gazdasági cselédtörvényjavaslat tárgyalása.

A törvényjavaslatot általánosságban vita nélkül elfogadják.

Elnök: Kíván valaki az első szakaszhoz hozzászólni?

Egy hang: Melyik az? A cselédtörvény? (Derűtlenség) Hangosabban! Nem halljuk!

A harmadik szakasznál:

Edelsheim-Gyulai Lipót gróf: A bizottság által javasolt azt a módosítást, mely szerint a gazdasági cselédek 18. életévükig a gazda fegyelmi joga alatt állanak, sem jogi, sem méltányossági, sem emberi szempontból nem fogadhatja el. Ez a jobbságra emlékeztető állapot volna s mint ilyen egy modern államban lehetetlen. Ezenkívül ez a módosítás belenyúl a családjog körébe is, ami meg nem engedhető. Az alyai hatalom nemcsak jogokból, hanem köteleességekből is áll s a jogokat átruházni a gazdára köteleességek nélkül nem szabad. A módosításnak szükségét nem látja s ajánlja az eredeti szöveg elfogadását.

Degenfeld Pál gróf: A bizottságnak a módosításánál csak az lebegett a szeme előtt, hogy a gazdasági rendet fentartja.

Zselénszky Róbert gróf: Edelsheim Gyulai érvelését nem teheti a magáévá. A gazdasági viszonyok szociális volta szinte megköveteli a módosítást. A legtöbb esetben a birtok távol van minden hatóságtól s hogy lehessen ilyen helyeken fegyelem nélkül a rendet fentartani? Nem statuálunk ezzel külön jogot a gazdák részére, csak érvényesítjük a természeti jogokat. Ez szükség van erre a rendelkezésre annál inkább, mert a szociálizmus fenyeget bennünket, vigyázzunk, nehogy el is öntsön bennünket. Hozzájárul a módosításhoz.

Edelsheim-Gyulai Lipót gróf: Félreértett szavait magyarázza.

Rákosi Jenő: Edelsheim Gyulai gróf felfogásához csatlakozik s az eredeti szöveget fogadja el.

Keglevich Miklós gróf: Gyakorlati szempontokból a módosítás szükséges és azért el fogadja.

Antal Gábor: Ha a gazdának csak annyi joga volna, amennyit neki ez a javaslat biztosít, nem lehetne gazdálkodni. A módosítás tehát felesleges.

Elnök: A vitát bezárja.

(Darányi, a szocialista.)

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: Nagyon csodálja, hogy a mai szociális viszonyok között éppen a főrendek állanak elő ilyen nívóval, amikor mindig humánus érzésekről tettek tanúságot. A javaslat a szolgálatban amugy is kontemplálja a fegyelmet, de ezt ki-terjeszteni a magánéletre, az alyai hatalmat átruházni a gazdára nem lehet. A rend fentartásáról mindenki gondoskodik úgy is anélkül, hogy erre nézve külön intézkedés kellene. Ha a módosítást a főrendek elfogadják, ezzel oly fegyvert adnának a szociális izgatás kezébe, amely éppen nem lenne kívánatos a főrendekre nézve. Ezért ajánlom az eredeti szöveg elfogadását. (Helyeslés.)

A Ház tulnyomó többsége az eredeti szöveget fogadja el.

(A praktikus szempont.)

Az ötödik szakasznál:

Keglevich Gyula gróf: Módosítást nyújt be, mely szerint a szerződés szóval és írásban is megköthető ugyan, de a gazda azt 24 óra alatt írásba foglalva köteles átadni a cselédnek.

Zichy Nándor gróf: Az eredeti szöveg fentartását kívánja.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: A módosítást praktikus szempontokból nem fogadja el. Az eredeti szöveg teljesen kielégítő. (Helyeslés.)

A Ház a szakaszt változtatlanul fogadja el.

A tizenharmadik szakasznál:

Degenfeld Pál gróf: A szakaszhoz új bekezdést ajánl, mely szerint a gazdasági cseléd és hozzátartozóik kötelesek a gazdasági üzemet és házirendet fentartani és e tekintetben a gazdát fegyelmi jog illeti. Ajánlja módosításának elfogadását.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: A benyújtott módosítást nem fogadhatja el. A javaslat nem szánt új terheket a gazdára és nem sújtja a jó, hanem csak a rossz gazdát. Hivatkozik Szabolcsvármegyére, mely rendeletében sokkal súlyosabb terheket ró a gazdára, mint ez a javaslat és mégis egész Szabolcsvármegyében egyetlen birtokos sem szólalt fel ellene. (Helyeslés.)

A Ház a szakaszt változtatlanul elfogadja.

A huszonharmadik szakaszhoz a bizottság nyújtott be egy módosítást, a melyet a Ház nem fogad el.

(Egy szavazat.)

A huszonötödik szakaszhoz

Pallavicini Ede örgróf módosítást nyújt be. Javasolja, hogy a gazda által a cselédnek adandó terménybeli járandóság nem az „elsőrangú”, hanem „elsőosztályú” kifejezéssel jelöltessék. Aki cséplött, az tudja, hogy a két fogalom között van különbség. Javasolja továbbá, hogy az „átlagos” kifejezés helyett a „szokvány” kifejezést használják. (Zajos helyeslés.)

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: Szívesen hozzájárul Pallavicini módosításához, mert az csak szabatossában jelöli meg, amit a javaslat kontemplál. (Helyeslés.)

A Ház a szakaszt Pallavicini Ede örgróf módosításával fogadja el.

A 27. szakasznál

Podmaniczky Géza báró: Javasolja, hogy ott, ahol a gazda marhái beoltatnak, a gazda köteles legyen a cseléd marháját is beoltani.

Zichy Nándor gróf: Nem fogadja el a módosítást.

Keglevich Gyula gróf: A „szükséges tüzelő” helyett a „szerződésben kikötött tüzelő” kifejezést javasolja.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: Az eredeti szöveg megtartását kéri.

A Ház a szakaszt Keglevich módosításával elfogadja. A módosítást egy szavazat többséggel fogadták el.

Podmaniczky Géza báró, Zichy Sándor, Inkey József báró, Zselénszky Róbert gróf és Szápáry László gróf felszólalásai után a javaslat többi szakaszait változtatlanul fogadták el.

A stílárius módosítások miatt a javaslatot visszaküldik a képviselőháznak.

Ezzel az ülés véget ért.

Önkéntesség négy középiskolával.

Nem kell a tiszti rang!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

Az egyéves önkéntességi jog megszerzésének reformálása lett most aktuális egy petíció révén, amelyet több magyarországi egyesület terjesztett a képviselőházhhoz. A véderőtörvény szerint csak azok tarthatnak jogot az egyéves katonai szolgálatra, akik legalább nyolc középiskolát végeztek vagy pedig azok, akik egy vegyes, polgári és katonai cenzorokból álló bizottság előtt letett vizsga során igazolták, hogy eléggé műveltek és érdemesek az egyéves önkéntesi jog élvezetére.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok, Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége, Országos Ipáregyesület, Fővárosi Kereskedők Egyesülete, Kiskereskedők és Kisiparosok Orsz. Csarnoka, Kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete, Magyarországi Kereskedelmi utazók egyesülete, Kereskedő Ifjak Társulata és a Magántisztviselők Országos Szövetsége most petíciót intézett a képviselőházhhoz és ebben arra kéri a tör-

nése, csak énnékem nincsen... Mindenkinek van édes álma, csak nekem vannak rémlátásaim. Az én lelkemben egy kicsi koporsóra hullanak, hullanak a göröngyök...

A mai lengyel szipad.

Irta: Pártos Bence.

Az apró, ravaszszemű lengyelek kulturájáról édes keveset tudnak nálunk. Mickiewicz Ádám, a „lengyelek Petőfi-jének” krimi szonettjeit több mint két évtizeddel azelőtt Gáspár Imre magyarra fordította, de már Tetjanát, a modern lengyel költészet ma is élő nagymesterét hírebből sem ismerik. A leghíresebb lengyel festő: Matejko nevét a szépművészeti könyvtár katalógusa, újabban Pekár Gyula: „Pénz ő felsége” című Uránia-színházi darabjának képsorozata emlegeti, de Kossak Gyuláról csak kevesen tudnak.

A mai lengyel szipad is ilyen terra incognita miránk magyarokra nézve, pedig ez az a kulturai ág, melynek terén a rabságban görnyedő, leigázott lengyel nemzet a legfigyelemre méltóbb és legjelentősebb eredményeket érte el. Megérdemli, hogy vele közelebbről is megismerkedjünk.

Az újjamon össze tudom számlálni a valamire való lengyel szipadokat mind. Varsó városának a legvirágzóbb a színházi élete, annak van tíz színháza, de már Lembergnek csak

kettő: (Városi színház, Népszínház.) Krakónak szintén annyi, Posemek pedig mindössze egy. A mi vidéki színművészeti viszonyaink még aranyok a lengyelországiakhoz képest. Jelenleg harmincegy színtársulatunk működik a vidék különböző városaiban. A lengyeleknél csak néhány társulat járja a művészet vándorutját. Játékrendjükön — ha lehet egyáltalában náluk ilyenről beszélni — egyetlen egy színdarab képviseli a repertoárt. Nálunk a mindenható színpártoló egyesület átkos terhe alatt nyög a legtöbb vidéki színház, Lengyelországban a városi tanács végzi az ellenőrzést. Az igazgatótól nemcsak hogy igen tisztességes magasságu pénzbiztosítékot követel, de azt is megkívánja, hogy a szereplők száma (a segéd-színészeket kivül) negyvennél, zenekari tag huszonnégyenél kevesebb ne legyen.

Ilyen viszonyok mellett ki hinné, hogy a legelevenebb élet lüktet a lengyel színpadok világában. Egy rohamosan haladó kor minden szózata élénk visszhangra talál kulisszáik siktoraiban. És amellet a maga érdeme szerint megbecsülnek mindent, ami az övék, ami lengyel. Kiadhatatlan tudásvágygyal járnak tanulni az idegenekhez. De csak tanulni. És nem azért, hogy utánozzák őket. Ellenkezőleg, azon törekszenek, hogy azok szellemében alkossanak újat, nemzetit.

Színjátszási stílusok (óh, nem az az ugynevezett „nagy stíl”) sokkal közelebb jár a franciákéhoz mint a németekéhez. Híven ragaszkodnak a hazai hagyományokhoz. Ami

újat teremtenek, az mind azok képére történik. Egy Tolsztoj darabot megkapó realizmussal állítanak be, de Calderont szavalják. Az igaz, hogy szépen szavalják és nem — éneklük. A bécsi Burgszínház falrengető pátosza nálunk még mindig kísért. (különösen a koturnusos tragédiáknál!) náluk soha nem kapott kedvező talajt.

A lengyel színpadoknak csaknem minden időben megvannak a maguk elsőrangú irodalmi eseményei. Vigyázó szemmel kísérik a külföld színházi életét. Alig akadt kiválóbb idegen színdarab, melyet az eredeti bemutató után, igen sok esetben azzal egyidejűleg elő nem adtak volna. (Nem szólva arról, hogy számos külföldi szerző munkája náluk került bemutatóra.) Általános uzus az már a lengyeleknél, hogy minden hétre kell újdonságnak jutni. A sorozatos előadásokkal nem élnek.

A legutóbbi időszak eseményei mindennél fényesebben jellemzik a mai lengyel színpadot. Három héten belül két szenzáció számba menő bemutató: Hauptmann és Gorkij premiér. Hauptmann hangos sikert ért el az „És Pipa táncol...” című drámájával. (Ez idő szerint már másfél tucatszor megy, ami ott nagy szó!) Ellenben Gorkij „Barbárok”-ja, melyet náluk játszottak először, alaposan megbukott. A közönség és sajtó ítékezése megállapította, hogy a szerző korántsem ösmeri úgy a szellemi élet proletárjait, mint a tőke kizsákmányoltjait. Nem kap a néző olyan tiszta, hü képet a mérnök, meg a vállalkozók környezetéről, mint

vényhozást, hogy Németország és Olaszország mintájára hozzon törvényt, amely az egyéves önkéntességi jogot olyan ifjaknak is megadja, akik négy elemi és négy középiskolai osztályt sikeresen elvégeztek.

A kérvényben az egyesületek utalnak a német- és olaszországi viszonyokra. Ebben a két országban az egyévi katonai szolgálat kedvezményére már a 9, illetve 8 évi sikeres nyilvános iskolalátogatás, jogosít, holott nálunk az ifjak ugyanezen kedvezményt csak 12 évi iskolalátogatás után nyerik el.

Ezen nagy különbség az értelmi census megállapítása tekintetében annyival inkább is szembeötlő, mert köztudomásu, hogy Németország hadsereg-szervezete mintaszerű s panaszok a tartalékos tisztikar kiegészítése szempontjából s oly értelemben mint nálunk, nem merültek fel. A kérdés magyarázata az, hogy míg nálunk minden önkéntes tisztí vizsgára bocsáttatik, addig Németországban a tisztí vizsga csak azoknak van megengedve, kik előképzettségükkel, intelligenciájukkal s társadalmi pozíciójukkal fogva a tisztí kardbojt viselésére méltóknak látszanak, míg az önkéntesek zöméből csak altsízt lehet.

Míg nálunk az önkéntesi intézmény katonai szempontból csak egy célt, a tartalékos tisztí állomány kiegészítését szolgálja, addig az Németországban kettős célt: a tartalékos tisztí és a tartalékos altsíztí állomány kiegészítését szolgálja.

Önkéntesi intézményünk katonai érdekekből kifolyólag tehát úgy volna reformálandó, hogy az egyévi önkéntesi jog kedvezményére — *tisztí rangra való jogosultság nélkül* — már 8., esetleg 9 évi sikeres nyilvános iskolalátogatás képesítsen, — *viszont a tisztí vizsga létesítésének előfeltételét az érettségi bizonyítvány képezze.*

Ha ezen kérdés reformja katonai szempontokból talán nem tűnik oly nagyon sürgősnek, annál égetőbb azonban, ha azt a *közgazdasági* és társadalmi érdekek szempontjából számítjuk. Az ezen szempontokból megállapítható tényeknek az egész kérdés elbírálásánál annyival nagyobb súlyuk van, mert maga a véderőtörvény szerint is az egyévi önkéntességi intézmény nem kizárólag katonai, hanem *első sorban nemzetgazdasági érdekekből alkotott meg.*

Javulna a szakoktatás, megszűnne a nem

odaváló elemek tödulása a szakiskolákba, meg volna fejtve a tanoncügy és nem vonatnék el főlegesen a legbecsesebb munkaerő a produktív, termelő munkától. Ezt jelenti a kereskedelemnek és iparnak a kívánt reform. Sokat, végtelenül sokat jelentene egész társadalmunknak mai társadalmi szervezetünk egyik legnagyobb rákfenéje, a művelt proletáriátus s szellemi pályák tulzsufaltsága és ép azért, ez osztályoknak nagymérvű elszegényedése.

Mindezek a megfontolások teljesen indokoltá teszik tehát az egyévi önkéntességi rendszer reformját oly irányban, hogy az egyévi önkéntességi jog megszerzése könnyíttessék és szélesebb néprétegek számára hozzáférhetőbbé tétessék.

Krimicsau idején

— A városi ácsok kizárásához. —

— Tudod, hogy mi történt a városi ácsokkal? Elbocsájtották, mert nem akarta a bárcát aláírni!

— Elbocsájtották? Kt van zárva!

A női ipariskola kiállítása.

Tündérkezek munkái.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Egy évi becsületes munka eredményét mutatja be holnap az aradi női ipariskola az aradi közönségnek. Két hatalmas terem van megtöltve azokkal az apró, finom holmikkal, amelyeket sima és ügyes leánykezek róttak össze selyem, cérna és egyéb fonalból, vászonból, bársonyból, bőrből, fából és a jó ég tudja mi minden feldolgozható anyagból, amely a maga nyersességében értéktelen semmiség, de így kiformálva, varrva, festve, égetve egy-egy iparművészeti műremek. Valóban kellemes meglepetés éri az embert, mikor ezekbe a termekbe lép, ahol az uralkodó szín határozottan a hófehér. A falak végig tele vannak aggatva mindenféle színes női holmival, képpel, rajzzal, s a tárlókon pedig a himzések száz meg száz faja s a különböző diszesen égetett és festett tárgyak tömege. Szinte azt sem tudja az ember, hogy min nyugtassa meg hosszasan tekintetét, mert a kiállított tárgyak javarésze nem-

csak egyszerű megsemmisítést, de hosszabb tanulmányozást is érdemel.

A női kézimunkák termében a *himzések* dominálnak. Valamennyi között talán a legszebb *Ciaclan* Szilvia rokokó himzése, ez a becsületes, gondos, szép munka, amely nemcsak szépségével, de nagyságával is imponál. Vele vetekezik *Hönig* Lenke spanyol himzése, amely színes, ügyes, sőt remekbe készült holmi. *Hönig* Lenke különben is igen sokoldalulag mutatkozik be a kiállításon. Selyemre himzett képei és saját gyártmányu kalapjai egyként érdekesek. *Multas* Elvira rokokó himzése figyelmet érdemel. A szallaghimzések között *Pick* Annuskának van két igen szép ridikülje. A recemunkában *Csajági* Ilona és *Sárga* Ilona, a kongrémunkában *Keszeg* Jolán, a színes himzésben *Menczer* Irénke (ridikül), *Radován* Angyalka, *Upre* Emmi és *Wolf* Aranka, a maderia himzésben *Fischmann* Ilona és *Kállay* Dalma, aki szintén igen sokoldalú és tehetséges kisasszony, a perzsa aszur munkában pedig *Melchner* Margit válnak ki. Az északi és velencei himzések között *Kohányi* Zelmának van egy-egy remeke.

A *csipke munkák* közt *Rácz* Valéria csetneki csipkéje igen ügyes munka, *Kohányi* Zelma frivolitét csipkével díszített zekéje pedig valóságos remekmű. Méltó párja ennek *Tóth* Irén csipke figarója. A pointlace munkák közül *Kállay* Dalmaét és *Sárga* Ilonaét kell felemlitenünk.

Rendkívül sok a fehér varrott holmi *Hönig* Antonia és *Stamfer* Anna dolgai szépek.

A másik termet a női ipariskola növendékeinek aquarelljei, olajfestései és iparművészeti tárgyai foglalják el, a falak menti állványok pedig tele vannak a legszebb égetett és vasalt bársony párnákkal és bőrmunkákkal.

Az aquarellek két osztályra oszthatók. A természet után készült festményekre és színezett ornamentális tervezetekre, amelyeknek főelőnyük, hogy egytől egyig a magyar motívumokat kultiválják. Az aquarellek közül *Klein* Sári művei a legkiválóbbak, amelyek közül az „Öreg biblia” című a temesvári kiállításon kiállítását is nyert. Ügyesen festenek *Tenner* Erzs, *Dömötör* Ilonka, *Lázár* Vali, *Kállay* Dalma és *Krebsz* Katica. Az olajfestéket szakavatottan kezelik *Fränkl* Mariska, *Unger* Ilonka és *Almási* Vilma.

A *bársonyégetés és vasalás* Aradon határozottan magas fokon áll. Akárhány olyan égetett és vasalt bársony párna akad ezen a kiállításon, amely egy nagyobb szabású iparművészeti kiállításnak is díszére válna. *Veringer* Irén szürke bársony párnája gyönyörű, de *Lázár* Vali több színben tartott vasalt bársony párnája talán valamennyit túl szárnyalja. *Pack* Luciaé is figyelemre méltó, *Klein* Sári transparent festése pedig bámulatos.

A *bőrégetés* terén *Dömötör* Ilonka vezet. A temesvári kiállításon ezüst érmet nyert magyar motívumos égetett bőrpárnája izléses és finom munka. Az iparművészeti tárgyak csaknem kivétel nélkül dicséretet érdemelnek. *Pap* Aglaja esernyő tartója, *Lázár* Vali hintaszéke és *Lázár* Böske festett asztalkái pedig bármely iparművész dicséretére válhatnak.

Szinte lehetetlen rendre felsorolni mindazokat, akiknek munkái külön is megérdemelnék a felemlítést. A remek ágy és asztalterítőkről, vázokról s a legkülönbözőbb butor darabokról már csak futólagosan és általánosságban emlékezhünk meg.

A kiállítás rendezésében az oroszán rész *Csurgay* Ilonka, *Kereszty* Anna és *Steinitzer* Zsenit illeti meg.

Sz.

az építőipari munkásság világáról Gorkijban rövid időn belül már másodízben csalogott a lengyel közönség. A „Nap fia” sem volt tartós sikerű. Ellenben állandó és kedvelt műsor-darab az orosz író másik két drámája: az „Éjjeli menedékhely” és a „Kisvárosiak.”

Érdekes, hogy Shaw Bernát ördögös szellemessége, mint nálunk, úgy a lengyeleknél sem részesült kedvező fogadtatásban. A gyorsan híressé vált angol szerző szatirikus hangját egy kissé tulzottnak vélték. Viszont a budapesti Népszínházban évekként azelőtt előadott *Langmann-féle* „Turász Bertalan” a lengyel színpadokon maiglan is műsoron van.

Ibsen kevés államban kultiválják olyan mértékben, mint a lengyelek földjén. Egy szezonban sorra kerül minden Ibsen darab. Rajta kívül kedvelt színpadi szerzők még — a már említettek kivételével — *Sudermann*, *Björnson*, *Rostand*, *Schönthan*, *Schnitzler*. Ritkábban juttatják szóhoz az ifjabb *Dumast* és *Maeterlinck*. *Wedekind*, *Strindberg*, *Lange*, *Sven* és mások muzsája mostanában kezd meg hódító útját a lengyel színpadokon.

Természetesen magyar szerzőket is szerepeltetnek a műsorukon. Legnagyobb sikerrel az „Ember tragédiájának” a bemutatása járt. Vagy tíz évvel ezelőtt került náluk először színre fényes kiállítással, kitűnő fordításban. A legutolsó magyar darab, amit játszottak, a „Lőcsei fehér asszony” volt.

A mai lengyel drámaírás egyaránt produktív történelmi színműveket és szociális irány-

zatu modern drámákat. *Mickiewicz* és *Slovak* kívül *Wyspianski* Szaniszló a legünnepebb drámaírójuk. Ő írta a legszebb lengyel történelmi színműveket (*Bátor Bolesláv*, *Legió stb.*) Korunkban játszó demokratikus tendenciájú drámái közül a „Házasság” (*Wesele*) című a leghíresebb, melyben barátjának, *Tetjanának*, a kiváló lengyel lírikus költőnek szerelmét örökítette meg. A lengyelek igen büszkék *Wyspianskira*, kit az általános emberi eszmék hivatott és szép szavú tolmácsolójának mondanak. Rendkívül nagy népszerűségét különösen annak köszönheti, hogy erősen nemzeti vonású is a költészete. Darabjait hazáján kívül sehol nem játszzák. A harminchat éves író évek óta betegeskedik.

Meg kell még emlékeznem a két leghíresebb lengyel színművészről is. *Modrzejewska* Helena az egyik. Mostanában Amerikában van vendégszereplési körúton. A *Stuart* Mária című szerepében tűnt fel és azóta minden szereplése eseményt jelent. *Knake-Zawadzki* Szaniszló a másik. Hjalmar alakításának (*Vadkacsa*) csodájára járnak a szomszéd német portáról is.

Ime, ilyen ma a színművészet ott, ahol színészek és színésznők arcképei nem ékeskednek a kirakatok tükrövegei mögött, ahol virággal, babérrel a színpadra tolakodni nem szokás, meg nem is szabad, ahol aránylag csak kevés szó esik a teatráról, de annál komolyabb, annál pezsgőbb színházi életben gyönyörködhetik *Thalia* istenasszony.

Aradmegye nyári közgyűlése.

Vizsgálat a gyámpénztárakban.

A megyei tisztviselők teljes nyugdíja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Néhány éve akként változtatta meg Arad vármegye törvényhatósági bizottsága a közgyűlések tartására vonatkozó ügyrendet, hogy a megye közönsége csupán tavasszal és ősszel ül össze rendes törvényhatósági közgyűlésekre, az előbb nyáron is tartott kongregációt pedig eliminálták. Azóta szokássá vált a nyári rendes közgyűlést *rendkívüli* közgyűléssel helyettesíteni azoknak a sürgősebb természetű ügyeknek le-
tárgyalására, amelyeknek elintézése nem halasztható az ősszel egybehívandó rendes közgyűlés idejéig.

Ezt a rendkívüli nyári közgyűlést a jövő hónap elején, *július 8. és 15. között* fogja Aradmegye megtartani. Az alispáni hivatal most dolgozik a rendkívüli kongregáció tárgysorozatára kerülő ügyek előkészítésén. Ezek között vannak első sorban a megyebeli községeknek azon határozatai, amelyek hozzájárulási összegeket szavaznak meg a Maroson túl tervezett vasúti építkezéseknek, továbbá kormányhatósági leiratok a megye közönségéhez. Esetleg a napirendre kerül még több megyei nagybirtosnak az *Aradi Közlöny*-ben ismertetett kérvénye a Csigérvölgyben tervezett keskenyvágyú vasut támogatása ügyében.

A községi és körjegyzőségekben a napokban végzi *Nachtnébel* Gyula árvaszéki elnök a községi árvaügyek kezelése fölötti szokásos vizsgálatot. Minthogy az összes jegyzőségeknek évenkénti vizsgálata rendkívül sok időt vonna el az árvaszék vezetőségétől, csak minden második évben jut a sor egy-egy község vizsgálatára, de az öt gyámpénztár váratlan rovincsolását évenként ejtik meg. Hivatalos körútjának befejezése után az árvaszéki elnök be fog számolni a közigazgatási bizottságnak legközelebb tartandó ülésén.

A megye egyes jegyzőségeiben *Károlyi* Gyula gróf főispán még egyre folytatja a hivatalba lépésekor megkezdett váratlan vizsgálatokat. Leginkább természetesen azokat a jegyzői hivatalokat keresi föl, amelyekről azt suttogják, hogy nem a legpéldásabban vezetnek és az alapos tisztogatás nem válnék kárára az érdektelt községek közönségének.

Igy az elmúlt héten is megjelent a főispán egy nagy község jegyzői hivatalában és habár a jegyzőt nem találta ott, mégis akadt „kiadványozási tételekre”, amelyeket a jegyző elmulasztott bevezetni. Ennél a jegyzőségnél különösen a falu *második* pennáját terheli több kisebb-nagyobb szabálytalanság és ezért csak természetes, hogy az *aljegyzőt* fölfüggesztették és fizetését egyharmadra redukálták.

Még az április 24-én tartott tavaszi közgyűlésből fölirt a vármegye közönsége a belügyminiszterhez, hogy hagyja jóvá a tisztviselői nyugdíjszabályzatnak azon módosítását, mely szerint a tisztviselők a teljes nyugdíjat ne 48, hanem már *34 évi szolgálat után* kapják meg. A megye fölterjesztésében kijelenti, hogy az első 10 év után a fizetés 40 százaléka adatként, a további 24 évben pedig évente 2,5 százalék, úgy, hogy 34 év multán az egész fizetés képezné a tisztviselő nyugdíját.

A *Schill* József főjegyző által elkészített

főirat már hónapok óta a belügyminiszteriumban fekszik, de a megyei határozat jóváhagyása még nem érkezett le. Ami még ennél is szomorubb a megyei tisztikarra, a határozat jóváhagyása és ezzel a 34 év utáni teljes nyugdíjjogosultság hamarosan nem is várható. Nem pedig azért, mert az állam és a törvényhatóságok között a tisztviselők átvétele és így nyugdíjigényei dolgában viszonyosság lévén, az állami, 40 évet megállapító nyugdíjtörvény megváltoztatása előtt a megyei tisztikarok sem juthatnak nyugdíjszabályzatuk előnyös megváltoztatásához.

A BAKKARAT.

Amiről sok szó esik mostan,
És mindig érdekes marad,
Igy fest nálunk s a fővárosban
A bakkarat:

S az asszony nép fantáziája
Mely naiv mesékkel van teli,
E jó magyar nevű játékot
Igy képzei:

Főhadnagy és szocialisták.

Pör egy építkezés miatt.

Az elbocsájtott műépítész.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Az építőipari válságnak egyik érdekes epizódja játszódott le tegnap. Megírtuk ugyanis, hogy *Rab* Ákos tényleges m. kir. honvédfőhadnagy, aki menyasszonyának, *Babó* Ilonának építész alatt álló Batthyány-utcai kétemeletes ház építésével *Biró* Ernő aradi műépítész bízta meg, nem elégedett meg a szövetség támogatásával és rossznéven vette, hogy a házat idegen munkásokkal építetik fel.

A honvédfőhadnagy, mint megírtuk, tárgyalásokat folytatott a kőműves szakszervelettel és megegyezésre jutott abban az irányban, hogy az építkezéseket a szakszervezet tagjai fejezzék be. *Rab* Ákos erről értesítette *Biró* Ernőt, egyúttal felszólította a műépítész, hogy az idegen munkásokat hétfőn távolítsa el. Tudatta továbbá, hogy az ő szolgálataira nem reflektál többé, mert más műépítész hozat, akinek felügyelete alatt fogják a szakszervezet tagjai a munkálatokat folytatni.

Biró Ernő tudomásul vette a főhadnagy bejelentését és ma beadványt intézett a városi tanácshoz és ebben bejelentette, hogy a szerződést vele felbontotta. *Biró* a beadványában arra kérte a tanácsot, mondja ki, hogy az ő tervei szerint az építkezést más műépítő veze-

tése alatt *nem engedélyezi*, mert az építető a szerződést egyoldalulag felbontotta.

A tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy ebben a szerződösszegési ügyben nem illetékes. Minthogy itt magánjogi kérdés forog fenn, a szerződösszegést bírói utra kell terelni. Nem teljesítheti *Biró* fennebbi kérelmét azért sem, mert az építető az építkezési terveket megvásárolta a műépítészől s így szabadon rendelkezhetik affelelt, hogy kinek a vezetése alatt folytassák a munkálatokat. Azt a kikötést azonban megteszi a tanács, hogy amíg az építető megfelelő szakképzettséggel bírő műépítész nem állít az építkezések vezetésének élére, addig a munkálatokat nem folytathatják.

Biró Ernő — hír szerint — pörrel támadja meg a szerződösszegő honvéd főhadnagyot.

Betiltott szocialista népgyűlés.

Rendnek muszáj lenni!

Tilos az izgatás!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Az építőiparosok és a kizárt munkások között kitört harc az izgatott közhangulatot a forrpontra emelte. Csak a hatóság erélyes és egyúttal tapintatos fellépésének köszönhető, hogy ez a küzdelem már eddig is súlyos következményeket nem vont maga után. Az aradmegyei szociáldemokrata-párt ezt az izgatott hangulatot a saját céljainak akarta felhasználni, hogy a kedélyeket még jobban feltűzelje, hogy a nagynehezen fentartott rendet és békességet megzavarja és hogy általános zavart keltsen.

A párt ugyanis holnap délutánra népgyűlést hirdetett, amelynek tárgysorozatán többek között a munkások kizárása is szerepelt. A népgyűlés összehívását bejelentették a rendőrségnek, amely azonban az izgalomra való tekintetből és a közrend és nyugalom érdekében a népgyűlés egybehívását *nem vette tudomásul* és annak megtartását *betiltotta*.

A rendőrség érdekes és a polgárság érdekeit megvédő határozata az alábbi:

Határozat:

Gallovich Károly, *Sztrengrár-Demján* Száva és *Albert* Dániel aradi lakosoknak azon bejelentését, hogy folyó évi június hó 23-án délután 5 órakor a Szabadság-téren a „munkás-kizárások”, a „választói jog”, „bírálat Arad képviselőjéről” és „a sajtó” napirenddel népgyűlést szándékoznak tartani, tudomásul nem veszem és a gyűlés megtartását a törvényes következményekre való figyelemztetéssel ezennel *betiltom*.

Erről bejelentők képviselőjében *Gallovich* Károly aradi lakost azzal értesitem, hogy véghatározatom annak kézhez vételétől számított 15 nap alatt megfellebbezhető. A fellebbezés hivatalomnál nyújtandó be.

Indokok:

A népgyűlésre vonatkozó bejelentést azért nem vettem tudomásul és annak megtartását azért tiltottam be, mert az utóbbi napokban a város területén terjesztett röpiratokból, nemkülönben a gyűlés napirendjéből az tűnik ki, hogy a népgyűlés a munkaadók és munkások között már eddig is kiélesített ellentéteket és surlódásokat csak fokozni célozza, minthogy kétségtelen, hogy ezen körülmény az elkeseredést csak fokozná, a helyzetet csak súlyosabbá, az amugy is izgatott közhangulatot pedig még izgatottabbá tenné, a köz-

béke és köznyugalom megzavarására vezetne és mert alaposan tartani lehet attól is, hogy a már amúgy is felizgatott és elkéseredett tömeg a közbiztonság és közrend megzavarásától vagy egyéb törvénysértésektől sem fog tartózkodni.

Arad, 1907. július hó 21-én.

Greén.

A népgyűlést egybehívók még ma nyújtották be felelőbizettségüket Greén Nándor tb. főkapitány betiltó határozata ellen Varjassy Lajos polgármesterhez, aki jóváhagyta a főkapitány határozatát.

Amennyiben a népgyűlést engedély nélkül mégis megtartják, a rendőrség karhatalommal oszlatja fel azt és az egybehívók ellen megindítja az eljárást.

A szociáldemokrata párt ma délután röpirvet adott ki, amelyben kiméltelenül megtámadta a rendőrséget, amiért a népgyűlést betiltotta és egyúttal bejelentette, hogy a tervezett népgyűlést nem tartja meg.

Az osztrák trónbeszéd.

Interpelláció a Házban.

Wekerle a létszámemelésről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 22.

A nagy feltűnést keltett osztrák trónbeszéd tárgyában a képviselőház mai ülésén Lengyel Zoltán interpellációt intézett a miniszterelnökhöz, melegen érdeklődve a trónbeszéd által okozott sérelmek orvoslása felől. Wekerle a szokásos se hideg, se meleg válasszal ütötte el a dolgot, közben újabb se hideg, se meleg szenzációkat mondva el a kiegyezésről és a létszámemelésről. Részletes tudósításunk:

A kérvények tárgyalása után a képviselőház mai ülésén áttértek az interpellációkra.

Vlád Aurél meginterpellálta a kereskedelmi minisztert a postai alkalmazottak egyesülési jogának megrövidítése tárgyában.

Az interpellációt kiadták a kereskedelmi miniszternek.

Lengyel Zoltán az osztrák császári trónbeszéd kapcsán interpellálta a miniszterelnököt és kéri, adjon fölvilágosítást a trónbeszédnek a magyar közjogba és a magyar kormány programjába ütköző részeitől.

Wekerle Sándor azt feleli, hogy a trónbeszéd a kormány programját szokta kifejezni. A kormány programja pedig hosszabb időre szól, viszont az összeült parlament hatásköre csak öt évre terjed. Parlamentáris szempontból a trónbeszédért az uralkodót felelősségre vonni nem lehet, azért csakis a kormány felelős. Már pedig amint ő nem engedné, hogy az osztrákok beleavatkozzanak a magyar trónbeszéd megfogalmazásába, ő sem vindiálhatja magának, hogy az osztrák trónbeszéd kérdésébe beleavatkozzék. A két ország gazdasági viszonyával kapcsolatosan a kormány álláspontja az, hogy Magyarország 1917-ig szerződést köt Ausztriával, azután pedig a vámsorompók tényleges fölállításával fogják szabályozni a két ország gazdasági kapcsolatát.

az bizonyos nemzeti követelésekkel van kapcsolatban, de a kormány ily irányú előterjesztést nem tett. A trónbeszéd taglálásába bele nem mélyedhet, mert az osztrák trónbeszéd a magyar álláspontot nem változtathatja meg. Több fölvilágosítást nem ad.

Lengyel Zoltán nem veszi tudomásul a választ, a Ház igen.

Ezzel az ülés véget ért.

Csalással vádolt milliomos.

Egy volt aradi vendéglős pöre.

Tizezer koronás cech.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 22.

A budapesti Andrássy-uti nagyvendéglő volt tulajdonosa, Drechsler Béla és az új gazda, Kass Béla, a volt aradi vendéglős között furcsa háborúság tört ki. Mikor Drechsler eladta tavaly az üzletét, minden ingót bingót átadott s ezek közt az ugynevezett szelvénykönyvecskéket is, aminek a vendéglősök némi engedménnyel a törzsvendégeiknek juttatni szoktak. Kass örült ezeknek a készen kapott nyomtatványoknak, legalább nem kellett azok nyomtatására pénzt költenie. Történt aztán, hogy a régi gazda is eljárógatott a vendéglőbe s ha jól bevacsorált, szintén szelvényekkel fizetett. A főpincér, nem is igen gyanakodva, de mégis megemlítette főnökének, hogy Drechsler mint szokta a „cech“-ét kiegyenlíteni.

— Figyelje meg csak — felelte Kass — s tegye félre az ő szelvényeit.

Igy is történt s mikor már jó csomó „bűnjel“ volt együtt, Kass följelentette Drechsler csalás miatt. A panasza megértésére azt adta elő, hogy elődje, mikor az üzlet-átadás történt, visszatartott a nála volt kész szelvénykönyvecskékből egy rakást s ezekből csapja a pazar vacsorákat. Drechsler viszont más magyarázatot adott a dolognak. Az egészet gyanus praktikának mondotta, amelyet csak azért rendezett Kass, mert az üzlet megvételekor adása maradt neki 51.000 koronával s a presszióval ennek legalább a részbeni fizetése alól szeretne menekülni.

A megtartott tárgyaláson, mely a büntető járásbírósnál folyt le, azt is felhozta Drechsler a védelmére, hogy ő annak idején meg is mondta Kassnak, hogy hagyott magánál bizonyos számú szelvénykönyvecskét s ha azok elfogynak, visszaváltja készpénzzel. Sikerülvén ez irányban a bizonyítás, a bíró fölmentő ítéletet hozott. Kass, aki különben 10.000 korona kártérítést kért, megapellálta az ítéletet. Fölbevezetésére foglalkozott a törvényszék főlebbviteli tanácsa dr. Vass Lajos bíró elnöklése mellett. De a törvényszék szintén fölmentette Drechsler az ellene emelt csalás vádjá alól.

SPORT.

Az aradi atletikai klub mérkőzése.

Mozgalmas életet varázsol az atléták sporttelepére a budapesti műegyetem football-csapatának mai szereplése. A szimpatikus megjelenésű flukból álló csapat a tegnap esti gyorsvonattal megérkezett. Az atletikai klub tagjai az állomáson tüntető ovációval fogadták őket, bizonyítékul annak a szoros barátságnak, mely a két egyesület közt már hosszú évek óta fennáll. Hát évvel ezelőtt, mikor a ma már

már akkor mérkőzött Aradon a műegyetemi klub egy csapata az atlétákkal.

A mérkőzés, tekintettel a meleg napokra, 5 órakor veszi kezdetét, Szathmáry János, az A. A. K. elnökének biráskodása alatt.

A csapatok összeállítása a következő:

Műegyetemi csapat:

Kapus: Hámos.

Hátvédek: Fekete, Erdős.

Fedezetek: Vörös, Lipovetz és Klug

Csatárok: Koltay, Fitt, Benda, Szántó, Bérczy.

Az A. A. K. csapata:

Kapus: Dániel.

Hátvédek: Lengyel, Puky.

Fedezetek: Kákos, Gaál, Boros.

Csatárok: Világossy, Szathmáry, Stein, Till és Jorgó.

Helyárak: Tribün-jegy 1 korona, álló hely 40 fillér, díák hely 20 fillér.

A vincellérforradalom.

Helyreáll a nyugalom.

A mai zavargások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 22.

A tegnapi véres események arra bírták a francia kormányt, hogy katonai karhatalommal fojtassa el a beziérsi vincellérek sztrájkjából keletkezett zavargásokat. Nagyszámú katonaság vonult a mai napon a lángba borult vidék felé s a fegyveres erőnek megérkezése, ugylátszik, megtette a maga hatását. A forrongó kedélyek ugyanis — mint a legújabb táviratok jelentik — némileg lecsillapodtak s így remélhető, hogy Beziérs környékén csakhamar helyreáll a nyugalom.

Mai távirataink ezek:

Beziérs, jun. 22. A katonák két ízben a levegőbe lőttek. A vincellérek bizottsága felszólította a katonákat, akik ideérkeztek és akik a kaszárnya kapuja előtt álldogáltak, hogy menjenek a kaszárnyába. A vincellérek bizottságának egyik tagja azt a hirt hozza, hogy Marcelin Albertet letartóztatták. Egyben felszólította a katonákat, hogy az esetben, ha a tábornok büntetlenséget ígér nekik, tárgyaljanak vele. A katonák azután bevonultak a kaszárnyába.

Lodeve, jun. 22. Egy Lodeveből Béziérs felé haladó katonákat szállító vonatnak nyílt pályán meg kellett állania, mert a vágányokat felszaggatták. Mintegy 400 paraszt körülfogta a vonatot. A vincellérek visszatartották az odasiető alprefektust, de nem bántalmazták. Bár a prefektus nem aggódalmaskodik, többen megkísérik kiszabadítását.

Montpellier, június 22. A szomszédos helységek lakói elzárják a pályaudvart, hogy a 142. számú gyalogezred elindulását megakadályozzák. Baillout tábornok erősítést kért. A bíróság a tegnap letartóztatott tüntetőket elítélte. A szomszédos városokból érkező hírek szerint nagyszámú csapatok indultak.

Narbonne, június 22. Az alprefekturán azt állítják, hogy a legutóbbi rendzavarások alkalmával 62 katona sebesült meg, ezek közül hat tiszt és kilenc altiszt. A gyógyszerárakban 21 polgári személyt ápolnak, akik közül négy súlyosan sebesült.

ros és a szomszéd helységek lakosainak óriási részvétele mellett. Az összes hatóságok képviselői jelen voltak a temetésen. A halottas koscsit számos koszoru borította el. Ezek között Ferroul koszoruja, melynek szallagján ez a felírás volt: *A vértanúknak*. A gyászmenet gyászindulók hangja mellett lassan vonult a temető felé. Az üzletek zárva voltak. A házakon gyászlombok lengtek. Nagy embertömeg sorfalat képezett. Az újságírók jelvényt viseltek megkülönböztetésül a rendőröktől, nehogy bántalmazzák őket. Incidens nem történt. A siroknál kilenc beszédet mondtak. A tömeg aztán rendben széteszött.

Narbonne, jun. 22. Este a városban nyugalom uralkodott. A katonai kordont visszavonták.

Perpignan, június 22. A tüntetők szétesztek. Ejjel 11 órakor a városban nyugalom uralkodott. A csapatok mindazáltal még fegyverben állanak. A Baixasban a vincellérek védelmére alakult bizottság falragaszokon kiáltványt tett közzé, amely elítéli az erőszakoskodásokat és a lakosságot nyugalomra inti.

Páris, június 22. Turcas tábornokot, a narbonnei 63. gyaloghadosztály parancsnokát rendelkezési állományba helyezték.

Páris, június 22. Bailloud tábornoknak a belügyminisztériumhoz érkezett távirati jelentése szerint a 17. gyalogezredben kitört zendülést teljesen elnyomták. A zendülők kiszolgáltatják a töltnyekeket és a fegyvereket. A zendülőket holnap reggel Agreba vezetik.

Páris, június 22. (Havas.) Igen valószínűtlen, hogy — bár számos távirat jelenti — a 17. gyalogezred katonáinak megígérték volna, hogy nem fogják őket megbüntetni. Köztudomásu, hogy Clemenceau kijelentette, hogy nem akar velük tárgyalni. A Marcelin Albert letartóztatására vonatkozó hír nem nyert megerősítést.

Perpignan, június 22. Este nagy élénkség uralkodott. A prefektúra felé vezető utakat katonaság őrzi. A prefektúra tetején katonák őrökdnek. A tömeg, amelyet a csapatok illetén felhasználása izgatja, zajong és fűtyül.

Montpellier, jun. 22. A nyugalom ismét helyreállt. Számos letartóztatás történt. Montpellier püspöke körlevelet intézett a montpellier lakossághoz, amelyben sajnálja a történeteket és inti a lakosságot, hogy hagyják abba a lázadást. A püspök hozzáteszi, hogy a kormány meg fogja szüntetni azon intézkedéseit, amelyeket igazolatlan bizalmatlansága diktált.

Montpellier, jun. 22. Tegnap este a Place de la Comédien számos tüntető a himnusz énekelte Marcelin Albert tiszteletére, azután pedig fűtytyök és revolverlövés hallatszottak. Az egyik tüntetőt egy csendőr kardcsapással könnyebben megsebesítette. Ejjel fél 11-kor beverték a tüntetők a postahivatal, a rendőrhivatal és a polgármesteri épület ablakait. Lovasság és gyalogság szétverte a tüntetőket, akik különböző kiáltások között oszlottak szét.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Tisztujítás az aradi orvosgyűlésben. A városháza kistermében ma délután 5 órakor ülést tartott az országos orvosgyűlés aradi és aradmegyei fiókjának választmánya. Az ülésen a fióknak hétfőn tartandó tisztujító közgyűléssel foglalkoztak, amelyen az egész tisztikart fogják újjáválasztani. A közgyűlést a városháza kistermébe hívták össze és azon előreláthatólag nagy számmal vesznek részt a fióknak megyebeli tagjai is.

(*) Az aradi sakkör választmányi ülése. Az aradi sakkör ma este a Központi szállodában

levő helyiségében *Konc* Gyula alelnök elnöklése alatt választmányi ülést tartott. A választmányi ülés legfőbb tárgya az Aradon rendezendő sakkverseny képezte. Megállapodtak abban, hogy a verseny osztályozó legyen, s hogy a versenyzők a nyert játszmák szerint két osztályban mérkőzzenek egymással. A részletek s a verseny idejének megállapítása céljából a választmány saját kebeléből bizottságot küldött ki, amelynek tagjai *Schlesinger* Farkas, *Tabakovics* György, *Berta* Kálmán és *Mohos* Agoston jövő hét szombatján újból választmányi ülés lesz, amelyen a bizottság megállapításáról jelentést fog tenni.

A zirci botrány.

Nem történt semmi!

Hogy is történt volna?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 22.

A zirci választás visszaéléseinek megvizsgálására kiküldött függetlenségi párti bizottság ma reggel 9 órakor folytatta a kihallgatásokat. Ma elsőnek *Pap* Zoltánt hallgatták ki, aki a következőket vallotta:

— Több képviselőtársamat iparkodtam teljes önzetlenséggel rábírní arra, hogy *Ivánka* Imre kérését az ő támogatását illetőleg teljesítsék. Tervem nem sikerült és pedig mint utólag megtudtam, azért nem, mert egyik képviselőtársam, aki a pártvezetőségnek tagja, lebeszélte őket, hogy Zircre menjenek. Én *Ivánkát* annyiban támogattam csak, hogy a választókerület 30 községe közül egy délelőtt két községet meglátogattam és aznap délután visszautaztam Budapestre. Többet a zirci választásba se közvetve, se közvetlenül bele nem folytam, és pedig azért nem, mert *Pilis* István képviselőtársam fölkeresett és arra kért, hogy mivel Zircen *Kállay* Frigyes is föllép, ne korteskedjem ellene. Ezt *Pilis*nek megígértem és elhatározásomat tudattam *Ivánkával* is. Azért, hogy *Ivánkát* támogassam, nekem sem nem ígértek, sem nem kaptam semmiféle címen egyetlen fillért sem.

— Hogyan került tehát szárnyra a kompromittáló hír, hogy *Ivánka* Imre támogatásáért napidíjat kínált valamelyik képviselőtársának, — kérdezte most a vizsgáló bizottság egyik tagja.

— Ez mindenesetre félreértésből történhetett, — felelte *Pap* Zoltán. Mert ahol véltem, hogy oly baráti viszony köt az illető képviselőtársamhoz, hogy a szokásos formulát a készkiadások megtérítésére megengedhetem magamnak, ott alkalmaztam a formulát. De ezt sem vittem keresztül, mert választási tevékenységemet abbahagytam. Aki ezt a formulát teljesen bizalmas baráti körben nem ismeri, az vessen rám követ.

A bizottság mára idézte *Gál* Andrást is, aki azonban nem jelent meg, hanem Püspökladányról a következő táviratot küldte a lapoknak:

Reggel értesültem a függetlenségi párt értekezletén történetekről és hogy engem is keresnek. Kijelentem, hogy alávaló gaz rágalom, hogy akár megfizettek, akár megvesztegetve lettem volna.

Gál András.

Kihallgatta ma a bizottság a zirci megválasztott képviselőt, *Ivánka* Imrét is. Először azt kérdezték tőle, hogy adott-e pénzt vagy ígért-e pénzt szavazatokért és végül nem adott-e váltót? *Ivánka* a következőket válaszolta:

— Mindezt a leghatározottabban tagadom. Én annál kevésbbé adhattam pénzt, mert pénz-

kezeléssel 3 barátom volt megbízva. A képviselők megvesztegetéséről vagy kortesképviselők angazsálásáról semmit sem tudok. Kijelentem, hogy nem hatalmaztam föl *Pap* Zoltánt, hogy pénzzel bárkit megnyerjen és nem tudok azokról az állítólagos vesztegetésekről sem, amelyeket *Pap* Zoltán ebben az irányban folytatott. Nem is tudom feltételezni egyetlen képviselőtársamról, hogy pénzzel megnyerhető volna.

— Kapott-e *Pap* Zoltán vagy *Gál* András pénzt kortescélokra, — kérdezték most *Ivánkától*.

— Sem az egyik, sem a másik. Mind egyik csak egy-egy napot töltött a kerületben.

— Mit tud a Szentkirályi úgyról?

— Csak annyit, hogy a Ház folyosóján *Pap* Zoltán bemutatott *Szentkirályi* Zoltánnak, aki egyszeri kérésre késznek nyilatkozott a Zircre utazásra. Másnap azonban lemondó levelet kaptam tőle.

— Való-e, hogy a választási költség Zircen rendkívül nagy?

— Erről nem nyilatkozhatom részletesen, mert 3 pénzkezelő barátom nem számolt még el. Annyit kijelenthetek, hogy semmi esetben sem lehetnek olyan nagyok, amint azt fantáziáló lapok megírták.

— A bizottság ezután mára befejezte a kihallgatásokat és elhatározta, hogy *Pap*ot és *Szentkirályi*t a jövő hét elején szembesíteni fogja.

Szentkirályi Zoltán ma nyilatkozik az ismeretes afférban, s kijelenti, hogy *Pap* napidíjat nem ajánlott — és ő, *Szentkirályi* — nem is tett semmiféle ilyen kijelentést. A lapok híreivel szemben azt mondja, hogy eddig még egyszer sem nyilatkozott s hogy ez az első és egyetlen nyilatkozata.

A kártya áldozata.

Váltóhamisító ügyvédi irnok.

Nyolc havi börtön.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

A nagybuttyini hírhedt kártya kompániának egyik oszlopos tagja felett mondott ma ítéletet az aradi kir. törvényszék. *Kodreán* Viktor Aurél a megtévedt fiatal ember, aki *Grozda* Aurél dr. nagybuttyini ügyvéd irodájában volt ügyvédi irnokként hosszabb ideig alkalmazva. A könyelmű ember, aki egyik legnagyobb *spillet*je volt Nagybuttyinnak, mikor már minden hitele kimerült, a magánokirathamisítás veszedelmes mezejére tévedt, amelyen szerencsésen el is bukkott.

Múlt év július 1-én történt, hogy *Kodreán* Viktor egyik nagyobb szabású kártyavesztegetése után váltóra pénzt akart felvenni. Hosszas könyörgés után *Grozda* Aurél dr. *Györffy* Gyula és *Tomits* János váltó kezességet vállaltak érte 300 korona erejéig. *Kodreán* a váltót a nagybuttyini takarékpénztárnál leszámíttatta s 300 koronát a kamatok híján fel is vette.

A váltó lejáratakor 1906. okt. 1-én egy újabb kitöltetlen váltót íratott alá *Grozda* Auréldr. *Györffy* Gyulával és *Tomits* Jánossal a 300 koronás váltó meghosszabbítása céljából. A nevezettek gyanútlanul aláírták az üres váltót, mert egy percig sem hitték, hogy *Kodreán* azal vissza merne élni. A kártyaszenvedély és az idült pénztelenség azonban merész elhatározásra ragadta a könyelmű fiatal embert, aki az üres blankettát a megállapodás ellenére 600 koronáról állította ki. Természetesen esze ágában sem volt, hogy erről a kezesait értesítse s nagy titokban leszámíttatta a váltót a nagy-

buttyini takarékpénztárnál, ahol a 300 korona többletet a kamatok levonásával kézhez is vette. Gyanította azonban, hogy baj lesz a logból, s rövidesen megszökött Nagybuttyinból.

Mikor január 1-én az újabb váltó lejárt, kiderült a váltóhamisítás, s megindult az eljárás Kodreán ellen, akit hamarosan kézre kerítették s az aradi kir. ügyészség fogházában előzetes letartóztatásba helyezték.

Köller János kir. táblabíró elnöklete alatt ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi királyi törvényszék, amely a hazárdjáték áldozatát bűnösnek mondotta ki a magánokirat hamisításban s ezért *nyolc hónapi börtönrre* ítélte.

Kodreán Viktor az ítélet ellen felebbezett.

Harc a végletekig.

Az építőipar válsága. — Újabb kizárás. — Halálos ítéletek. — Tüntetések híre. — A rendőrség intézkedik. — Küldöttség a városházán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Soha munkásmozgalom nem keltett akkora érdeklődést, mint az aradi építőiparosok és munkások mostani konfliktusa. Két szövetkezett tábor: a munkaadók szövetsége és a szervezett munkásság vívja itt élet-halál harcát. Minthogy az építőipar több iparágat foglal magában és a kizárt munkások az aradi munkásság nagy kontingensét képezik, természetes az a nagyfokú érdeklődés, amely a küzdelem minden egyes lépését kíséri. Aradon munkaadók és munkások között — a négy évvel ezelőtt kitört nagy sztrájkot kivéve — nem élesedtek ki úgy az ellentétek, mint most. A küzdő felek olyan fegyverekkel harcolnak, amilyenekre eddig még nem is volt példa Aradon.

A város ácsait kizárták.

A mostani mozgalom majdnem mindennap felszínre dob valami szenzációt. Az első volt az idegen munkások szerződése, azután a szociáldemokrata-párt támadó fellépése, majd Rab Ákos honvédfőhadnagy esete, a melyről lapunk más helyén emlékezünk meg. A mai napnak ismét meg van a maga szenzációja: a város kizárta a maga ácsait.

A városnak tudvalevőleg nyolc állandó ácsmunkása van, akik tagjai az építőmunkások szakszervezetének. Amikor a szövetség kizárta a munkásokat, kíváncsian várták, hogy a város milyen álláspontra fog helyezkedni: vajjon csatlakozik-e a szövetséghez, vagy indifferens marad-e? A város vezetősége egyelőre tartózkodott minden állásfoglalástól.

A múlt havi közgyűlés azonban olyértelmű határozatot hozott, amely a várost szorosabb kapcsolatba hozta a szövetséggel. A szövetség fel is hívta a várost, hogy vállaljon vele szolidaritást, ami ma meg is történt. Virágh Lajos városi főmérnök ugyanis felszólította ma a nyolc ácsmunkást, hogy írják alá a szövetség által kiállított szerződési formulát, mert a város csak így hajlandó őket továbbra is alkalmazni. Az ácsmunkások kijelentették, hogy a szerződést nem írják alá, mire a főmérnök kiadta munkakönyvüket s ezzel kizárta őket.

Egy kis maffia.

A városban a mai nap folyamán fellette érdekes hírek szállingóztak. Arról beszéltek ugyanis a munkaadók körében,

hogy a szövetség ekszponáltabb tagjait a kizárt munkások megfenyegették. Hogy ezek a hírek mennyiben felelnek meg a valóságnak, azt természetesen nem lehet ellenőrizni.

Mindenesetre érdekesnek tartjuk feljegyezni a híreszteléseknek ama részét, a melyet mint pozitívumot kolportálnak. Tudni vélik ugyanis, hogy a kizárt munkások affeletti bosszújokban, hogy idegen munkásokat szerződtek, névtelen leveleket intéztek Reisinger Sándorhoz, a szövetség elnökéhez, továbbá Bíró Ernő és Szántay Lajos műépítészekhez, végül Zima Tibor szövetségi jegyzőhöz. A névtelen levélírók — az elterjedt hírek szerint — *leszurással fenyegették meg* a nevezetteket, mert a munkássággal szembe mertek helyezkedni.

Butorgyárosok panaszos küldöttsége.

Az asztalosok és butorgyárosok ma délután küldöttségileg jelentek meg a polgármesteri hivatalban, hogy előadják a panaszt, mely szerint az idegenből idehozott munkásokat a helybeliek terrorizálják és kiemelik a munkából. Varjassy Lajos polgármester távollétében Kádas Kálmán főjegyző fogadta a küldöttséget, amelynek szónoka Steigerwald Alajos volt, tagjai pedig Reinhart Gyula, Sebesy Ferenc, Lengyel Lőrinc és még mások.

Steigerwald arra kérte a főjegyzőt, intézkedjék, hogy a panaszokat haladéktalanul, soronkívül és erélylyel intézze el a hatóság. Kádas főjegyző azt válaszolta, hogy a dolgozni akaró munkások cselekvési szabadságát a legmesszebbmenő határokig biztosítani fogják és *megvédik a munkásokat*. A panaszokra vonatkozólag azt válaszolta a főjegyző, hogy csak tanuk megnevezésével, konkrét feljelentés alapján járhat el a hatóság. Megígérte végül, hogy informáltatni fogja magát és intézkedni fog.

A küldöttség ezután elmondott egy esetet, mely szerint egy idegenből hozott fiatal munkás kijelentette, hogy a helybeli munkások megfélemlítették és felszólították, hogy lépjen ki a munkából.

Tudósítónk a rendőrségen informáltatta magát a konkrét eset felől és itt azt a felvilágosítást kapta, hogy egy fiatal idegen munkás jelentést tett ilyen irányban Varjassy Lajos dr. rendőrfogalmazónál, aki meg is indította a vizsgálatot. Ez azonban mindeztideig nem vezetett eredményre, mert a munkás nem tudta megjelölni, hogy kik terrorizálták.

A rendőrség intézkedései.

Ma este arról értesült a rendőrség, hogy a szervezett munkásság nagyobb szabású tüntetést szándékozik rendezni egyik aradi napilap szerkesztősége ellen. A hír a hivatalos órák után jutott el a városházára, ahol Green Nándor tb. főkapitány azonnal kivételes intézkedéseket tett az esetleges tüntetés megakadályozására.

A rendőrtisztviselőket detektívek utján rendelte be a főkapitány a városházára, ahol Berecz Ferenc alkapitány, Hoffmann Győző rendőrhadnagy, Riedt István rendőrfelügyelő és Török Lajos rendőrségdétiszt jelentek meg. Ekkorra már az egész rendőrlégénység készenlétben volt a városháza udvarán. A főkapitány kiadta az intézkedéseket, amelyek szerint Török se-

gédetiszt detektívekkel a szóbanforgó szerkesztőség előtt teljesít rendkívüli szolgálatot, Hoffmann rendőrhadnagy a külső inspekción látja el, Berecz alkapitány a légénységnek adja meg az utasításokat, végül Riedt rendőrfelügyelő néhány detektívvvel a Munkás-Otthon környékét figyeli meg.

A munkásság, úgy látszik, értesült a rendőrség intézkedéseiről s így a tervezett tüntetés elmaradt. Az est folyamán kettőzött őrzérek cirkáltak a város utcáin, ahol a legnagyobb rend uralkodott.

A bécsi munkások

Ma tartotta meg az elsőfokú iparhatóság a békéltetési tárgyalást Stoll Béla lakatos mester két idegen munkásának panasza ügyében. A munkások fentartották azon kijelentésüket, hogy ők nem tudtak arról, hogy kizárt területre jönnék s erre vonatkozólag tanuként kérték kihallgatni az összes idegen munkásokat.

Varjassy Lajos dr. rendőrfogalmazó, helyettes iparhatósági biztos az ipartörvény 95-ik §-a értelmében megtagadta ezt a kérés teljesítését, mert az idézet törvény szerint ők szerződésbeli kötelezettségüknek csak akkor tettek volna eleget, ha munkába állanak. A rendőrfogalmazó elutasította azon követelésüket is, hogy Stoll az utiköltségüket térítse meg. Ezután kiadta a két munkásnak munkakönyvüket.

A két idegen munkás Bécsben fogja megindítani a pört Stoll Béla ellen.

Borzalmas léghajós-katasztrófa.

Lezuhant francia tiszték.

Nyolc ember halála.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22.

A léghajózás három kedvelője tegnap éjjel életével fizette meg a veszedelmes sportnak való hódolását. Egy Hajduböszörmény városa fölött lebegő léghajó kosara leszakadt és a benne ülő három ismeretlen ember *agyonzuzta magát*. A léghajó gömbje azután leszállott egy közeli tanyán, amelynek lakói lámpával közeledtek a gömb felé. A gömb erre fölrobbant és az egész tanyát lángtengerbe borította. A tűzvészben *öt ember a halálát lelte* és többen súlyosan megsebesültek.

Egy hajduböszörményi távirat az alábbiakat jelenti a léghajós-katasztrófáról:

Fekete Zsigmond hajduböszörményi nagybirtokos tanyáján borzalmas katasztrófa történt. A tanyán egy nagy léghajó szállt le, amelynek suhogására a tanyaház udvarán alvó Fekete fölébredt. A nagy sötét tömeg láttára a földbirtokos megijedt és felköltötte a cselédséget, de a nagy sötétségben senki sem tudta megállapítani, hogy mi az az udvaron terpeszkedő tömeg. Végre lámpát kerítettek elő és azal közelébe mentek a léghajónak. Alig érte a léggömb közelébe, a léghajó az égő lámpa melegsége folytán felrobbant s a kiömlő gázok *lángba borították a tanyai házat s az összes melléképületeket*. A robbanás által előidéztet légáramlat oly erős volt, hogy a léghajót körülálló embereket a földre vetette. Valamennyien *súlyos égési sebeket szenvedtek* a lángtengerben.

Fekete Zsigmondnak haja és bajusza perzselődött le s arcán és lábain is megsebesült. Az egyik szolgáló a fején sebesült meg. A sze-

rencsétlen nő fejét úgy elborítják az égési hólyagok, hogy a szemei sem láthatók.

Míthogy a tűz oltásához nem volt elég ember, a tanya összes épületei, háziállatai és felszerelése elpusztultak. A léghajóban nem volt ember. Fekete ugyan látott benne aktákat, de azok is elpusztultak. A megsebesülteket be szállították a hajduböszörményi kórházba.

Debrecenből az alábbi szenzációs részleteket jelentik a katasztrófáról:

Tegnap este Hajduböszörmény közelében egy léghajó tűnt fel a látóhatáron. A léghajó kosara leszakadt és a benne ülő három személy lezuhant. Mind a három szörnyen összeroncsolt testtel, holtan terült el a földön. A léghajósok személyazonosságát még nem lehetett megállapítani. Kettőn francia tisztí üniformis volt. Ezeknél semmiféle írást nem találtak. A harmadik személynél találtak irományokat, melyekből arra lehet következtetni, hogy az illető mérnök. A léghajó ezután tovább röpült és egy, a városból 25 kilométerre levő tanyán szállott le. A tanya lakói közül huszan kíváncsiságból a léggömb közelébe mentek. Egyik-másiknál lámpa is volt. Amikor a lámpával a gömb közelébe értek, a gömb felrobbant és felgyújtotta az egész tanyát. A robbanás következtében öt ember meghalt hatan, pedig súlyosan megsebesültek. Bővebb részletek mindeddig hiányoznak, mert a katasztrófa nagyságáról a hatóságnak sincs tudomása.

A léghajó fekete sárga színekre volt festve és Adler II-nak hívták. Lehetséges, hogy az osztrák magyar léghajóállomásnak egyik léggömbje.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Szép Ilonka, operette. Este: Az árendás zsidó, népszínmű. Gál Gyula vendégtől léptevel.

Hétfő: A karácsonyi vers, vígjáték. Frizzo átváltozó művész föllepte.

Kedd: A harag, vígjáték. Frizzo átváltozó művész föllepte.

Szerda: Virágfakadás, vígjáték. Frizzo átváltozó művész föllepte.

Elnémult harangok.

Tüntetés a színházban.

Arad, június 22.

Gál Gyula művészi alakításai közül is kiemelkedő, abszolút befejezett, tökéletes Todo rescu Gyorgye román pópá szerepe Rákosi és Malonyai színművében, az Elnémult harangokban. Nagyképűség számba menne, ha Gál mesteri alakítását kritika tárgyává tennénk, boncolgatnánk, kiválóságait magasztalnánk és fogyatékokat keresnénk. Gál mesteri alakításának kritikáját megcsinálta a közönség a színházban. Az előadás végén kisebbszerű botrány tört ki a nézőtérben, amit az óriási közönség kilencetized része lelkesült óvációkkal fojtott el. Ez volt a közönség kritikája. Gál Gyula oláh pópáját kifütyülték, lepisszegették és orkányszerű tapssal, hatalmas, falrengető éljenrivalgással ünnepelték. Akik fütyültek és pisszegették, bizonyára nagy alakításnak minősítették Gál játékát, akik ünnepelték, nem kevésbé voltak elragadtatva a nagy művész játékától. Ez volt a közönség kritikája, mely az előadás végén igen tüntető módon nyilatkozott meg. Nem fűzünk kommentárt a fütyülők és pisszegők érzelmeihez, ők bizonyára tudták és érezték, hogy Gál Gyula játéka az ő részükről fütyült és pisszegést érdemel, de arról megfélemedeztek, hogy a színház nem tüntetések számára van berendezve és figyelmen kívül hagyták, hogy a vendégművész játékát nem a nemzeti-

ségi, hanem egyedül és kizárólag művészi szempontból szabad bírálat tárgyává tenni. Valószínű, hogy a bukaresti nemzeti színházban nem adnák elő az Elnémult harangokat, azonban Magyarországon legalább is izléstelenség és ha erősebb kifejezést használunk, vakmerőség ilyen módon tüntetni egy darab ellen, ami kevesek kivételével mindenkit lelkesedésre ragad.

Gál Gyula játékaról ezek után több mondani valónk nincsen. Flórica szerepében K. Kápolnay Juliska nyújtott jó alakítást, a református papot Keszler játszotta komoly művészettel.

A közönség az utolsó helyig megtöltötte a színházat és szakadatlanul ünnepelte a kiváló vendéget.

H. G.

* A vig szalmaözvegyek. Kaszab Géza és Horovitz Gusztáv aradi hírlapírók Vig özvegyparódiája, A vig szalmaözvegyek e hét végén kerül bemutatásra. Pénteken, a hó 28-án lesz a bemutató előadás. A darab próbái már serényen folynak s a színház művészei a szerzőkkel vállvetve igyekeznek, hogy minél fényesebb sikert biztosítsanak a külsőségeiben is érdekes és mulattató nyári darabnak. A vig szalmaözvegyek cselekvénye a Párisban lévő jeruzsálemi nagy követségen folyik le. Különös érdeklődést fog előreláthatólag felkelteni a darabban előforduló jeruzsálemi macsics és jeruzsálemi négyes. A vidám helyzetek során több ötletes és aktuális aradi vonatkozási kuplét is énekelnek a szereplők, akik közül különösen a kupléénekes Várnay fog feltűnést kelteni. Benkőné trikószerepet kapott a darabban, a melynek harmadik felvonásában a Kabaret-paródia több szenzációs színpadi trükk révén, tarthat számot a legnagyobb sikerre. Rontay Boriska ének és táncszámai, Faludy kupléi és táncai, Kulcsár és Ujj Kálmán anarkista duettjei szintén biztosítják az énekes bohózat részére a közönség tetszését. A többi főszereplők: Leóvey, Horti, Szathmáry, Zalay Margit, Kún Irén hálás szerepekben fognak a darab sikerén közremunkálni.

* Frizzo vendégjátéka. Ma jelentek meg Arad utcáin Frizzo, a kitűnő orosz átváltozó művész eredeti plakátjai, amelyek módfelett felkeltették az érdeklődést a művész fellépéi iránt. Hétfőn keddi megvendégszerepléseit Frizzo a színpadon s ezuttal is bemutatja mindazokat a trükköket, amelyekkel legutóbbi aradi vendégszereplése alkalmával valósággal elkápráztatta a közönséget. E mellett teljesen új számokkal is kibővült Frizzo műsora, amelyek mindenike meglepetést és bámulatot fog kelteni. Első fellépése hétfőn este lesz, amidőn egy verses vígjáték is színrekerül, Heltai Jenő bájos aprósága, a Karácsonyi vers. Ugyancsak Frizzo vendégfellépéseivel kapcsolatosan kedden Dálnoki-Nagy Lajos darabja, a Harag, szerdán pedig a Virágfakadás kerül színre. A helyárak mindhárom estén a rendesek maradnak.

* Új színpadi csillag. Az országos színészegyesület első éves növendékei tudvaleg e hó 17-én vizsgáltak a Víg-színház színpadán. A növendék-előadáson jelentős sikert aratott egy aradi leány, Kiss Cecil, akiről a vizsgálóbizottság a legmelegebb elismeréssel nyilatkozott. A Pesti Hírlap így ír Kiss Cecilről: Kiss Cecilnek, aki a Színház után című csevegést bájos közvetlenséggel mondta el, nem volt föltétlen hívekre szüksége, hogy tapsokat kapjon.

* Gál Gyula bucsuja Holnap lép föl utoljára az aradi színházban Gál Gyula, Az árendás zsidó című régi magyar népszínműben, melynek a címszerepét fogja játszani. Gál Gyula oly feledhetetlen estéket szerzett az aradi közönségnek, hogy utolsó fellépése alkalomával is zsufolásig meg fog telni a színpad. Játsszanak még a darabban Szilágyi Berta, Benkőné Faludy, Keszler, Hunyady, Dolly és Szathmáry.

Meghalsz, kutya!

Segítség! Segítség!

Ülés az „Amatőr-hóhérok egyesületében”

Arad, június 22.

Több aradi műépítész és egy lapszerkesztő ma névtelen leveleket kapott, melyekben közlik velük, hogy holnap reggel haládektalanul meggyilkolják őket.

A városunkban még csak rövid ideje működő, nagy agilitású Amatőr-hóhérok egyesülete ugyanis, mint temetkezési vállalat, ma tartotta meg választmányi ülését, melynek tárgysorozatán a következő pontok szerepeltek: 1. Jelentés az elmúlt üzleti évről. 2. Szakelőadás a veszélytelen emberölésről, különös tekintettel a vesekivételre. 3. Kit gyilkoljunk? Költemény, szavalja Gillotin Manó. 4. A halálos ítéletek aláírása. 5. Utolsó kenet felvételére való felszólítások.

Kiküldött tudósítónk az ülés lefolyásáról a következőket jelenti:

Bakó Szvetozár elnök tartalmasan tömör szavakban megnyitván a választmányi ülést, utal arra a szomorú pangásra, amely az utóbbi időkben az elhalálozási ipar terén tapasztalható. Ennek a pangásnak köszönhető, — ugymond, — hogy az egyesület lefolyt üzleti éve nem a legsikerültebb. Az elnök a következő lendületes szavakkal fejezte be beszédét:

— Midőn tehát a választmányi ülést megnyitom, elvárom önöktől, tisztelt uraim, hogy embertársainkat könyörületességgel segíteni fogják a megboldogulás terén s minden eszközzel oda fognak hatni, hol fészkel az agy. Ez esetben él magyar, áll Buda még, minek konstataciója után átadom a szót Bedőf Mór szaktársnak.

Bedőf Mór ezután nagy szakértelemmel változtatta a veszélytelen emberölés módjait. Az ötletes előadásnak különösen az a része keltett nagy tetszést, amelyben Bedőf elmesélte bizonyította, hogy az emberölés csak arra nézve veszélyes bizonyos mértékben, akit megölnék. A nagy szaktudásra valló előadásért Bedőf Mórnak jegyzőkönyvi elismerést szavaztak.

Ezután Gillotin Manó szavalta el nagy hatással a Kit gyilkoljunk? című, gyilkosszatrójú ódai hős költeményt, amelynek következő strófáját közöljük:

Gyilkolás az élet sója,
A romlástól mely megójsa,
Tudja Péter, Pál és Nani,
Kit hogyan kell fejbevágni,
Hátbalóni, hasbaszúrni,
Szétvagdalni, összegyúrni,
Hasfelmetszni, szétmetélni:
Nem kell mindenkinek élni!

Bakó Szvetozár elnök ezután jelentette, hogy a választmány többeket jobblétre szenderülésre jelölt ki. Az illetőknek a következő végzést kézbesítik:

Meghalsz, kutya!

Ezennel tudatjuk uraságoddal, hogy ön izten kifürkészhetetlen akaratából holnap délután 10 óra 30 perckor a halotti szentségek felvétele nélkül egy erőteljes hasfelmetszés következtében jobblétre fog szenderülni.

Könnnyű legyen önnek a föld;

Előnyös kiszolgálás!

Élesre köszörült kések!

Felebbezés a sóhivatalhoz!

Az amatőr hóhérok egyesülete s. k.

A választmány ezek után úgy határozott, hogy az utolsó kenet felvételére költség kímélés szempontjából nem hívja fel a megboldogulandókat, ne-

hogy az örökösök a vagyon megrövidítésének rossz-indulatú szándékát lássák a felszólításban. Bakó Szvetozár ezután lendületes szavakkal bezárta az ülést, figyelmeztetve a választmány tagjait arra a körülményre, hogy az elhunyasra való rábírás nemes munkájában egy percig se téveesszék szem elől a nagy költő ama mondását, hogy flegma és magas gallér: ez az igazi gavallér.

Ezzel az ülés véget ért.

— zab.

Béke!

Megszűnik az obstrukció.

A király nem enged hadakozást.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22.

Az Aradi Közlöny a minap megírta, hogy ha a kormány nyugodtan meghallgatja a horvát képviselők jajkiáltásait és nem kezd ugrasztó rendszabályok alkalmazásába, úgy a horvát obstrukciónak már napok múltán vége szakad. A horvátok ugyanis kiöntik keserveiket, amit már választóikra való tekintetből meg kell tenniük, de azután megbékülnek a változhatatlan javaslatokkal és nem gördítenek akadályokat a megszavazásuk elé.

A mai hírek megerősítik multkori információkat. A horvátok egy-két napon túl nem folytatják a vitát, a részletes tárgyaláson pedig már egyáltalán nem vesznek részt.

A kormány kudarc?

A kormányhoz közelálló lapok azt írták, hogy Wekerle Sándor fölosztatja a horvát országgyűlést s a bánt és a horvát kormányt elesapatja. A kabinet tényleg így akart a horvátokkal szemben erélyeskedni, de számítását az uralkodó nélkül csinálta meg. Igaz, hogy a kormány ilyen szándékkal viseltetett, de a *terv megvalósítása megtört a király ellenkezésén*. Wekerle ugyanis minisztertanácsi határozat alapján a minap azt ajánlotta a királynak, hogy mozdítsa el a horvát bánt, csapja el a horvát kormányt és oszlassa föl a tartománygyűlést. A király azonban *nem járult hozzá az előterjesztéshez* hanem meghagyta Wekerlének, hogy lépjen érintkezésbe a bánnal, tárgyalja le az egész kérdést és a tárgyalások eredményéről tegyen jelentést.

A miniszterelnök Budapestre való érkezése után a királyi meghagyásnak megfelelően táviratilag magához kérte Pejacsevich Tivadar gróf horvát bánt, aki holnap Budapestre érkezik a tárgyalások megkezdésére.

A horvátok leszerelnek.

Egy-két főlshólalással a horvát képviselők hétfőn befejezik a vasutasjavaslatok általános vitáját. *Xagorab* horvát képviselő indítványt fog előterjeszteni, amelyben javasolni fogja, hogy a Ház küldjön ki egy öt magyar és öt horvát képviselőből álló bizottságot a vitás kérdések áttanulmányozása és egy expediens találása végett. A részletes vitában a horvátok már nem szándékoznak résztvenni, hanem egy nyilatkozat megtétele után kivonulnak az ülésteremből.

A kompromisszum-tárgyalások ma szüneteltek, mert *Drohobeczky* Gyula kőrösi püspök a görög-katolikus pünkösdi ünnepek miatt elutazott Budapestről.

Supilo magyar állampolgársága.

Egy fővárosi estilap közlése nyomán tegnap megírtuk, hogy *Supilo* Ferencnek vitás a passzív választói joga. Ma azután jelentik, hogy ilyenformán *Kossuth* Ferenc is hazatérése után 10 évig nem lehetett tagja a magyar törvényhozásnak. Honosítása után rögtön képviselő lett ő is, holott nem királyi oklevéllel kapta meg a honosságot. Hasonlóképpen megtámadhaták volna *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszternek képviselői mandátumát, mert nem volt benne egy választói névjegyzékben sem és így megválasztható sem volt.

Supilo különben ma a következő kijelentést tette:

— Horvát paraszt volt az apám s Dalmáciában lakott. Dalmáciáról pedig tudhatnák a kormány hivatalosai, hogy közjogilag Magyarországhoz tartozik. Hiszen a parlamenten való magyar címerben ott van Dalmácia cimere is. Tisztán *formalitás* volt tehát tőlem, amikor hivatalosan megszereztem a magyar állampolgárságot.

A horvátok akciójára nézve kijelentette Supilo, hogy ő beszélni akar a vasutasjavaslatokról és tisztázni akarja a helyzetet. Hogy ezt megtehesse, kérni fogja a Házat, hogy *olvashassa a beszédét*. Ebben az esetben magyar beszédet mond.

Sulyos kifliaffér.

Sztrájk egy aradi pékműhelyben.

Bocsánatot kérni!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Az aradi sütőmunkásoknak a tavasszal kitört sztrájkja, mint ismeretes, hosszas tanácskozás után befejezést nyert. A sütőmesterek teljesítették a munkások követeléseinek egy részét és a munkások is engedtek követeléseikből. A munka azóta zavartalanul folyik az aradi pékműhelyekben.

A mai napon azonban *Kristyóry* János pékmester műhelyében váratlanul megszűnt a munka s a péksegédek sztrájkba állottak. A munkások nem béremelést követeltek, nem is a munkaadó bánásmódja miatt hagyták abba a munkát. Erzelmi motívumok készítették a munkásokat erre a lépésre, mert állításunk szerint a munkaadó *megsértette őket*. A tulérezékeny sütőmunkások nem is követelnek egyebet, mint azt, hogy *Kristyóry* megkövesse őket. A furcsa sztrájk előzményei ezek:

Kristyóry János tegnap reggel benézett sütőműhelyébe és meglepetve tapasztalta, hogy munkásai maguk fogyasztják el az eladásra szánt legjobb süteményeket. *Kristyóry* megkérte a segédeket, hogy a jövőben ezt ne tegyék meg többé. Ezzel eltávozott. A munkások haditanácsot tartottak s ebből kifolyólag egyik megbízottjukat elküldötték *Kristyóry*hoz azzal, hogy este kilenc óráig kérjen tőlük bocsánatot, mert sértve érzik magukat. *Kristyóry* erre kijelentette, hogy nem hajlandó bocsánatot kérni, mert ő nem sértette meg a segédeket.

A munkások ezután megizenték *Kristyóry*-nak, hogy ma reggel *nem lépnek munkába* és mindaddig sztrájkolni fognak, amíg meg nem követi őket. Ma reggel a tíz sütősegéd már nem is jelent meg az üzletben s a délelőtti folyamán bejelentették az iparhatóságnak, hogy sztrájkba léptek.

A munkások viszont úgy adják elő a dolgot, hogy *Kristyóry* tegnap reggel, amikor a műhelybe jött, nagyobb süteményeket talált ott, amelyek állítólag más műhelyből kerültek oda. *Kristyóry* erre felháborodott és legazem berezte a munkásokat, akik elküldték hozzá bizalmi emberüket, hogy bocsánatkérésre szólítsa fel őt. *Kristyóry* azonban ezt megtagadta, kiadta munkakönyvüket, kifizette és elbocsátotta őket.

Az iparhatóság a napokban kezdi meg ebben a furcsa sztrájkban a békéltetési tárgyalásokat.

Bohémországból.

Leövey Leó.

Aki délutánonként, úgy öt óra tájban elhalad a központi kávéház terraszánál, egy komor, borotváltképű urat láthat az egyik asztal mellett. Igen áhítatosan, mondhatnók keneteljesen nézi a terrasz előtt elhaladó hölgyeket, úgy, hogy az ember a legnagyobb könnyedséggel minorita szerzetesnek nézhetné, ha véletlenül kétszerolyan kövér lenne, mint amilyen. A szerzetesi minőség ellen szól azonban a soványságon kívül a fentebb csudálható orr, amelynek láttára *Tóth* Kálmán egyszerre lemondott volna annak a költeménynek megírásáról, amely így hangzik:

— Nem tudom én, melyik volt szebb,

Melyik dicsőbb, melyik nagyobb?

Ez az orr voltaképpen semmi egyéb, mint egy állítás, amelynek *Leövey* Leó a cáfolata. Az orr ugyanis azt állítja, hogy *Leövey* zsidó. *Leövey* pedig azt állítja, hogy az orra hazudik. Mi elárulhatjuk, hogy ez esetben nem az orrnak van igaza.

Amint a fentiekből kitűnik, a szóban forgó komor ur *Leövey* Leó, az aradi színház komikus. Minden komikus komor, mert a komor komikus máris komikus. Egy komikustól pedig nem lehet azt kívánni, hogy komor legyen. Azt hisszük, ennél nem lehetett világosabban kifejezni, hogy miért komor *Leövey*.

Egyébként azonban, ha nem a Központi előtt ül, hanem a színpadon játszik, maga a megtestesült vidámság. Rövid működése alatt máris beférkőzött a közönség szeretetébe. A zsidók szeretik mert jól játszik és mert azt hiszik róla, hogy zsidó. A nem zsidók szeretik, mert tagadja, hogy zsidó lenne és mert jól játszik. Mindez tökéletesen elegendő a népszerűséghez, amely máris szárnyaira kapta *Leövey*-t, aki *Nyárai* Antal szerepkörével maholnap teljes mértékben örököse lesz a *Nyárai* népszerűségének is.

Háboru készül.

Olaszország fegyverkezik.

Agent provokatörök a Balkánon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

A ad. június 22.

Amig Hágában buzgóan konferálnak a békekonferencia tagjai, amig az általános leszerelés kérdésével komolyan foglalkozik a világsajtó: lent a Balkánon igen különös dolgok történnek. Már megszokott dolog, hogy ebben a tüzfészekben állandóan háborus hírek szállonganak s megszokott dolog az is, hogy minden tavasszal a fecskékkel együtt megjönnek az Olaszország ellen való mozgósítás hírei is: most azonban igen komoly formában folynak a háborus készülődések a Balkán körül. Az Aradi Közlöny néhány hóval ezelőtt már igen szavahihető forrásból eredő híradás alapján közölte, hogy Olaszországban a legkomolyabban foglalkoznak egy Ausztri-Magyarországgal való háboru eshetőségeivel s a háborus készülődések olyan formában folynak, amely semmi kétséget nem hagy aziránt, hogy a hármasszövetség dacára is Olaszország felől fenyegeti a legimminensebb veszély a monarchiát.

Ma olyan távirati híradásokat közölnek a fővárosi lapok, amelyek teljes mértékben megerősítik értesüléseinket. Ezekről a hírekről az alábbiakban számolunk be:

A Magyar Nemzet ma esti száma azt a feltűnést keltő hirt közli, hogy Olaszország nagy dimenziókban építi ki az adriai tengeren levő várait. A velencei erődtírné nyek megerősítése már három év óta szakadatlanul folyik s a lázas sietségből, melylyel a munkálatokat végzik, egyáltalában nem lehet békés szándékokra következtetni. Az összes régi erődöket átalakítja az olasz hadvezetőség s új erődöket is építtet, melyeket a legnagyobb kaliberű ágyúkkal szerelnek fel. A löszertárat megnagyobbitják, a kazamatákat szintén. Az erősségeket telefon és kábel-összeköttetéssel fűzik össze s a szárazföld felé vezető vasutak mentén a régi erődtírné nyek közé kilenc újat építettek. A háborus készülődéseket természetesen nem lehet titkolni s igen valószínű, hogy a diplomáciai feszültség a készülődések folytán monarchiánk és Olaszország között igen magas fokra hágott.

A Nap mai száma Szerajevóból jövő tudósítás alapján nemcsak érdekes, de egyenesen megdöbbentő botrányról ad hirt. A balkáni politika szempontjából nagyjelentőségű esemény csak legujabban pattant ki s a novibazári szandzsákban történt. A novibazári szandzsákban lévő közös hadsereg csapatainak fegyverraktárából nemrégiben elloptak *kilencezer gyors-tűzelő fegyvert*. Természetesen szigorú és széleskörű vizsgálat indult meg annak kiderítésére, hogy mimódon tűnhetett el a 9000 fegyver, amelynek elszállítása még az esetben is hosszú időt vett volna igénybe, ha szekerekkel vitték volna el az őrség által őrzött raktárból a puskákat. Egy őrmestert le is csuktak a vizsgálat során, a fegyvereknek azonban teljesen nyomuk veszett.

Most — így szól a szerajevói híradás — kiderült, hogy az egész lopási história csak humbug. Maga a katonai hatóság osztogatta felsőbb rendeletre a fegyvereket az albán lakosságnak. Egy albán paraszt, akit egy őrjárat éppen akkor fogott el, mikor őt fegyverrel haladt, arra a kérdésre, hogy honnan szerezte a fegyvereket, azt felelte, hogy azokat ő és társai a *svábaktól* kapták. A katonák azért osztották ki az albánok között a fegyvereket, hogy *gyilkolják le azokkal a szerb lakosságot*.

A dolog magyarázata az, hogy a monarchia csak ilyen zavargásokra várna, hogy a berlini szerződésben biztosított jog értelmében *fegyveresen bevonuljon* a novibazári szandzsákba rendcsinálás címén. Az albán paraszt vallomása következtében felelősségre vonták a kérdéses fegyverraktár fölött parancsnokoló közös tábornokot, aki azonban mindent tagad. A vizsgálat tovább folyik az ellopott fegyverek ügyében, de ezt senki sem tartja komolynak. Ugy látszik, a Balkán a közel jövőben véres események színhelye lesz.

HIREK.

— A király szemlén. Bécs-ből táviratozzák: O felsége ma reggel lovon szemlét tartott a simmeringi-réten a 4. hadosztálytüzérezred, a 2. hadtesttüzérezred és a 2. lovas tüzérosztály felett. O felsége kíséretében voltak Lipót Szalvátor főherceg, Bolfras főhadsegéd, Latscher honvédelmi miniszter, Freund lovassági tábornok, térparancsnok, Hötendorf Konrád vezérkari főnök és számos más tiszt. O felsége elismerőleg nyilatkozott a csapatok gyakorlatozásáról.

— Az osztrák kabinet. Bécs-ből táviratozzák: Az összes politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy a keresztényszocialisták nem Ebenhoch drt, hanem Weisskirchner drt jelölték a képviselőház elnökévé. Amint jól informált oldalról jelentik, azért nem jelölték Ebenhoch drt, mert neki magasabb és fontosabb állást szántak. Ebenhoch dr. ősszel be fog lépni a kabinetbe. Neki szánták a földmívelésügyi tárcát. Auersperg gróf jelenlegi földmívelési miniszter tiroli helytartó lesz. Ugyancsak ősszel változás lesz a kultuszminisztériumban is. Gessmann dr. lép Marchet dr. helyébe. Ősz előtt azonban nem lesz változás a kabinetben. Ebenhoch a császár kedvenc embere.

— A képviselőház bizottságaiból. A mentelmi bizottság június 24-én délután öt órakor ülést tart, melyen Vajda Sándor mentelmi ügyével foglalkoznak. A kérvényi-bizottság június 25-én délután öt órakor intézi el az idő közben beérkezett kérvényeket és feliratokat. Az igazságügyi bizottság június 24-én délután négy órakor ülést tart, melyen az országgyűlési választási bíráskodásról szóló javaslatot tárgyalják.

— A nagy Róza Bécsben. Bécsből jelentik: Schönberger Béláné bárónő, a koalíció fátyolos hölgye néhány nappal ezelőtt Párisból Bécsbe utazott s felkereste régi összeköttetéseit. Hir szerint azért járt Bécsben, hogy Budapestről való kitiltatásának visszavonását kieszközölje s rehabilitáltassa magát. Azt is hirsztelik, hogy ez alkalomból Lengyel Zoltánnak is levelet írt, a képviselő azonban tagadja,

mintha Schönbergernétől az utóbbi időben levelet kapott volna.

— Nyárkezdet. Rég benne vagyunk a kánikulában. Május hónap jórésztében izzadtunk úgy, hogy a legmelegebb július és augusztus hónapban sem különben. Pedig hol voltunk még akkor a hivatalos nyártól. A kalendárium ugyanis azt mondja, hogy június hó 22-én délután 3 óra 23 perckor lép a Nap a Rák-térítő jegyébe. Ez jelenti a hivatalos nyár kezdetét. El lehetünk tehát készülve, hogy az idén izzadtunk sokat, nagyon sokat, mert még csak ma délután kezdődik a nyár.

— Különös gyilkosság. Pétervárról táviratozzák: Ma délelőtt a fiatal *Duxhoden* báró hat revolverlövessel *agyonlőtte az apját*. Mikor elfogták, azt mondta, hogy tettét azért követte el, mert úgy találja, hogy *apja teljesen felesleges és haszontalan a társadalomban*.

— Botrány Temesmegye közgyűlésén. Temesvár-ról táviratozzák: *Joanovics* Sándor, Temesvármegye alispánja a megye törvényhatóságának mai közgyűlésén felhatalmazást kért, hogy a néhány hónap előtt *Nemezis* aláírás alatt megjelent röpirat szerzője, *Hoffbauer* Árpád ellen megindíthassa a sajtópört, mert Hoffbauer őt fatolvajlással, okirathamisítással és vesztegetéssel vádolta. A közgyűlésen Hoffbauer is felszólalt és kijelentette, hogy nem ő a röpirat szerzője. *Hajdu* Frigyes országgyűlési képviselő bebizonyította, hogy tényleg Hoffbauer a szerző. Azt javasolta, hogy a közgyűlés ne adja meg a felhatalmazást az alispánnak a sajtópör megindítására. *Joanovics* alispán kijelentette még, hogy Hoffbauer megakarta őt zsarolni. Erre Hoffbauer közbekiáltott:

— Az alispán hazudik!

Kabdebó Gergely főispán *Darabanth* János tisztli főügyész indítványára Hoffbauert széksértésért kétszáz korona pénzbírságra ítélte. A közgyűlés ezután elfogadta *Hajdu* Frigyes indítványát.

— Kossuth Ferenc titkára doktor. Budapest-ről táviratozzák: *Kossuth* Ferenc titkárát *Pallay* Sándor a budapesti tudomány egyetem orvosi fakultásán ma doktorrá avatták. A promoción jelen volt *Kossuth* Ferenc, *Saterényi* József és a függetlenségi párt számos tagja.

— A törvényhatósági állatorvos távozása. Aradváros és Aradmegye törvényhatósági állatorvosa, *Kellner* György a földmívelésügyi miniszter rendelkezéséből a jövő hónap elején elhagyja Aradot és elfoglalja Szatmármegye és Szatmár-Németi város törvényhatóságok állatorvosi állását. *Kellner* György áthelyezésével, amelyet a miniszter szüksézávan csak szolgálati érdekekkel indokolt, igen népszerű főtisztviselő távozik az aradi és aradmegyei tisztikarok köréből. Körülbelül öt évig töltötte be *Kellner* aradi fontos állását, amelyben nem csupán a hivatali teendőhöz tartozó állatorvosi ügyeket intézte el nagy lelkiismeretességgel és hozzáértéssel, hanem sokat tett Aradmegye állategészségügyének javítására és a körállatorvosi állások kreálására és megfelelő beosztására is. A távozó állatorvos július 8-án, Aradváros és Aradmegye közigazgatási bizottságainak ülésein búcsúzik a két törvényhatóságtól, amelyekhez *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter *Kellner* helyébe *Várady* Sándor szabolcsmegyei törvényhatósági főállatorvost nevezte ki. Az új főállatorvos július elsején érkezik Aradra hivatalának átvétele végett. Bemutatkozása a jövő havi közigazgatási bizottsági üléseken lesz.

— Egy pohár víz. *Bezerédi* Gyula, az aranyos kedélyű szobrászművész ott üldögélt egyik budapesti

kávéház fülkéjében és békességesen olvasgatta az újságokat. De megszomjazott a kutyamelegben és pincért csöngetett, hogy egy pohár vizet kérjen. Aztán tovább olvasott és várt. Várt, várt, de pincér csak nem jött. Csöngetett megint, megint várt, de pincér megint nem jött. Végre is kinézett és oda-szozott valamelyik pincérnek:

— Pincér, kérem egy szóra!

— Igeniss kremássa? — szólott a pincér és tovább nyargalt.

— No várjatok! — gondolta Bezerédi — majd hoztok ti nekem vizet mindjárt!

Visszament az asztalához, elővette, a revolvérét és belelőtte vele a plafondba. Aztán hörögve ráborult az asztalra. Nohiszen, lett egyszerre rémületes csöndület. Aki élőlény csak volt a kávéház tájékán, az mind odaszaladt az asztalhoz. Ha eddig egyetlen pincért se tudott odacsálni, most bezzeg annál több hemzegett körülötte. Mind jajveszékelt, szörnyülködött, ide oda kapkodott, Bezerédi pedig megtörtén hörögte:

— Vizet . . . egy pohár vizet! . . .

Nosza, rohant mindegyik vízért és hozták kétségbeesett igyekvéssel. Ekkor Bezerédi fűrgen felugrott és dialmasan kiáltotta:

— Gazemberek! No ugye, hogy tudtok vizet hozni, ha muszáj!

És nyugodtan kiitta fenéig a pohár vizet.

— Liga a halál ellen. Jowában (Egyesült Államok) liga alakult a halál ellen. A liga alapszeme az, hogy csak azért halunk meg, mert meg akarunk halni. Ha az ember minden energiájával tiltakoznék a betegség és a halál gondolata ellen, sohasem volna beteg és sohasem halna meg. A halál és a betegség rossz szokás, hagyomány, amely a mulból maradt az emberiségre. De ez a hagyomány nem kötelez, ezt le lehet küzdeni. A liga tagjai kötelezik magukat arra, hogy nem foglalkoznak a betegség és a halál gondolatával. Aki az alapszabályok ellen vét és megbetegszik, vagy plane meghal, azt megbüntetik, esetleg végleg kizárják. Különben a „Christian Science”, amely néhány év óta olyan nagy szenzációvzl működik Amerikában, ugyanezek az elveken alapszik. Hogy ezzel kevesebb ember fog e meghalni, nagyon kétséges.

— Faragó János — tanfelügyelő. Arad megye segédtanfelügyelőjét, Faragó Jánost Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter megbizta Bácsbodrogi megye tanfelügyelőségének vezetésével. A hivatalos lap mai száma közli Faragónak kitüntető megbízatását, a melyet hamarosan követni fog a királyi tanfelügyelővé való kinevezés. Az új tanfelügyelő három évig működött Aradon Varjassy Árpád aradmegyei tanfelügyelő oldalán és ez idő alatt erős segítőtársa volt a megyei tanügyi viszonyok javításában és a sok nemzetiségi iskola ellenőrzésében.

— Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület kórházi bizottsága folyó évi június hó 24-én délelőtti 11 órakor a főispáni hivatalban (megyeháza) ülést tart, a melyre a tagokat ezúton is meghívja az elnökség.

— A városi botrány. Budapesti tudósítónk táviratozza: Az ismeretes városi botrány szereplői, Nagy Aladár, a magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság hivatalnok és Kovács Jenő számgyakornok ma egy budapesti vívóteremben kardpárbajt vívtak. Mind a ketten lapos vágásokat kaptak, amelyek után a segédek beszüntették a párbajt.

— Sikasztó városi hivatalnok. Debrecenből írják: Nagy Sándor rendőrtisztviselő tekintélyes összegű városi pénzek elcsikkasztása után eltűnt Debrecenből s amint hírlik, már ki is szökött Amerikába. A sikasztást a hivatali pénzek átadásakor követte el, amikor is hamisított nyugtákat csempészett a pénztári mellékletek közé, s azok összegét felvette és elköltötte.

— Mezőgazdasági munkaadók és munkások. A földmívelésügyi miniszter nemrégiben leiratott intézett a városhoz és ebben elrendeli, hogy a mezőgazdasági munkaadók és munkások között felmerülő vitás kérdésekben az 1898. évi II-ik t.-c. rendelkezései szerint, mint elsőfoku hatóság a tanács egyik tagja intézkedjék. A tanács ezt a rendelkezést nagyon terhesnek találta. A tanácsnak ugyanis nagyon kevés tagja van s ezek is annyira túl vannak zsúfolva munkával, hogy mint elsőfoku hatóság a felmerülő vitás kérdésekben nem járhatnak el. A tanács mai ülésén az a vélemény alakult ki, írjon fel a tanács a miniszterhez és kérje a törvénynek oly irányban való módosítását, hogy a mezőgazdasági munkaadók és munkások között felmerülő vitás kérdéseket, mint elsőfoku hatóság a tanács megbízásából a községi bíró intézze el. Ilyen ügyekben a másodfoku hatóság a közigazgatási bizottságnak választott küldöttsége a főispán elnöke alatt, a harmadfoku hatóság pedig maga a földmívelési miniszter.

— Bécsi levél Návayhoz. Bécsből valakitől ostoba, de annál szemtelenebb tartalmu zárt levelezőlap érkezett Návay Lajos titkos tanácsos, képviselőházi alelnökhöz. Az üzenet ezenfelül még verses és magyar fordításban így hangzik:

Translajthánia és Horvátország „árja” nemzetiségeihez.

El Polónyiától és Judapesttől el!

Élődsi a magyar, akitől futni kell!

Jóságodért, — tudd meg, mi leszen a béréd! —

Ez a poloskanép kiszítja a véred!

Üss a szájára hat, lakoljon a betyár,

A huncutot kimélni, hidd el szörnyű kár;

Üsd agyon, ne kiméld, az ördög vigye el,

Vagy e betyár horda az ördögnek se kell!

Veritas.

Eljen Gross-Oesterreich!

Érdekes volna tudni, hogy a napokban melyik nemzetiségi vagy horvát képviselő időzött az osz rák császárvárosban. Akkor legalább tudnók, hogy ki írta ezt az együgyű levelet.

— Megkövesedett holttest. Mint zentai tudósítónk jelenti, több halász tegnap délelőtt a Tisza vizén foglalatostkodva, észrevette, hogy a hálójukba szokatlanul nehéz tárgy akadt. Hamarosan a csónakba emelték a különös tömeget, amelyről csakhamar észrevették, hogy az egy sajátságos módon megkövesült hulla. A fej és a felső végtagok hiányzanak, hanem a törzs az alsó végtagokkal és medence-részel ép állapotban van, amennyiben úgy a csontok, mint az izomzat teljesen meg van kövesedve. A különös leletnek hamarosan híre terjedt és nagy néptömeg verődött össze a nem mindennapi látványra. A hullát azonnal bevitték a kórházba, ahol az orvosok megtekintették. Az a vélemény, hogy a holttestnek nagyon régen, évek igen hosszú sora előtt kellett a Tiszába kerülnie. Talán évszázadok előtt. Hogy e megkövesedés vegyi processzusa miként ment végbe, azon törhetik fejüket a hozzáértők. Oly hegyvidéken, ahol a források, patakok mésztartalmuak, a vízbe került szerves anyagok megkövesülése könnyen érthető. De a mi Tisza folyónk, kivált így az alsó folyásán, még sohasem produkált ilyen vegyi tünetnyit. A holttestet egyelőre a hivatalos kötelesség szerint, nyomozás tárgyává teszik. A nyomozást a szabadkai kir. ügyészség már meg is indította. Persze, ez csak forma, mert azt, hogy mint került és mily körülmények közt az az emberi test évszázadokkal ezelőtt Zenta mellett a Tiszába, — talán Sherlock Holmes sem derítené fel. — A hullának inkább tudományos jelentősége van tehát. Sirba tehát még-

sem fog kerülni, mert muzeumban van annak a helye most már.

— Katonai lázadás Oroszországban. Pétervárról táviratozzák: Ideérkezett hírek szerint, melyeknek a részleteit egyelőre titokban tartják, azt mondják, hogy a varsói, vilnai, kisenevi és odeszszai katonai kerületekben zavargások törttek ki a katonák között. Kapcsolatban a jelentésekkel a hadügyminiszter az őszre a vilnai és varsói katonai kerületek közt tervezett nagy gyakorlatokat, melyekben először értékesítették volna az orosz japán háboru tanulságait, visszavonta.

— Megbirságot aradi hentes. Megírtuk, hogy Garai Károly Boczkó-utcai hentes üzletében a rendőrség 50 kilogramm fogyasztásra szánt romlott, férges húst talált. A lelkiismeretlen hentes felett ma ítélkezett ifj. Varjassy Lajos dr. rendőrfogalmazó és közegészségügyi kihágás miatt ötven korona pénzbírságra ítélte. Az ítélet jogerős.

— Meglopták a vasuton. Donn Ilia kurticsi földmívelő ma délután bejött Aradra, ahol valami dolga akadt. A kurticsi állomáson, amikor felszállt a vonatra, eddig ismeretlen tettes kilopta Donn zsebéből 200 koronát tartalmazó pénztárcáját. A kárvallott földműves a vonaton vette észre, hogy a pénzt ellopták és amikor Aradra érkezett, jelentést tett a dologról a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást az ismeretlen tolvaj kézrekerítése iránt.

— Napjegyen. A leghosszabb napok és a legrövidebb éjelek szezonja — mely az ugorkaszezon kezdetével esik össze, — ma köszöntött reánk. Junius 21-én ugyanis annyira megnyulnak a napok, hogy majdnem összeérnek egymással, alig maradván pár rövid óra az alvásra. Az éjszaka ezen időben alig tesz ki 5 órát. Node seba! Aludni azért csak fogunk. Elég higgadt természetű ahhoz a magyar ember, hogy zavarba ne jöjjön ilyen másodrangu apró természeti tünetenyekre. Legfeljebb a kávéosk és vendéglősök viseltetnek ellenszenvvel az évnek ezen napjai iránt, akik azt szeretik, minél hosszabb az éjszaka s így tántoríthatatlan hivi a december 21-nek.

— A Fonciére új titkárja. A Fonciére pesti biztosító intézet körlevélben tudatja, hogy az aradi főügynökség vezetésével Sági Henrik titkár mellett Öry Aladárt bizta meg, aki ugyancsak titkári minőségben jegyzi Bódi Bódoggal, vagy Sági Henrikkel a céget.

— Birtokcsere. Az aradi kir. törvényszék telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: Ungváran György és tulajdonos társai eladják az aradi 2315. sz. tjkvben felvett Mihály-utca 63. sz. házat 900 koronáért Borbély István és neje Nádra Zsófiának. Cservenszky Ignátné Dubenszky Anna eladja az aradi 498 sz. tjkvben felvett Kossuth-utca 21. sz. házat 4000 koronáért Payk Demeterné Nagy Juliánnának. Czako Lajosné Sütő Mária eladja az aradi 2113. sz. tjkvben felvett György-utca 35. sz. házat 1600 koronáért Pestalics János és neje Matkovics Teréznek. Vékony János és neje Szerencse Sára eladják az aradi 6471. sz. tjkvben felvett Lenkey-utca 7. sz. házat 6800 koronáért Barocsi László és neje Igaz Etelkának. Dániel férj. Werner Rozália eladja az aradi 5171 sz. tjkvben felvett Trombita-utca 15. sz. házat 2400 k-ért özv. Werner Dánielné sz. Kohn Juliának.

— Csak jó áru kapható Hegedüs Gyula kefe, pipere, ilatszer és fodrászkellékek kereskedésében, Aradon, Andrássy tér 15. Nagy választék valódi angol tenniszverők, tenniszlapda, football, gumilapda, utazó kosarak, francia és angol illatszerekben. 1259

— Rovarpor. bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

FERENCZ JÓZSEF

TÖRVÉNYKEZÉS.

Egy óráért kétévi fegyház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Múlt hó 12 én éjjel történt, hogy László Albert, kereskedelmi alkalmazottnak Deák Ferenc-utczára nyíló földszintes ablakán át, amelynek gördülő vasredőnyét éjjelre nyitvahagyta, valaki beugrott s az asztalon lévő aranyórát és láncot elemelve, ugyanazon az uton, amelyen jött, eltávozott. László csak másnap reggel vette észre a lopást s azonnal jelentést tett a rendőrségen, amely Mátyás és Horváth detektíveket bízta meg a nyomozással.

A detektívek mindenekelőtt pontosan leírták maguknak az óra formáját, azután pedig sorra látogatták az aradi kisebb ékszerészeket s egyiknél meg is találták a lopott óraláncot. Az ékszerész kijelentette, hogy azt 13-án reggel egy alacsony, jóképű fiatalember kínálta neki eladásra, de ő neki nem igen volt bizalma hozzá s csak azon az ürügyön tartotta magánál a láncot, hogy megvizsgálja, azonban nem fizette ki az értékét.

A személyleírás révén a nyomozat számai Ujaradra vezettek, ahol a detektívek a csendőrség segítségével Zsigmond György Károly rovott multu, többször büntetett kosárfonósegéd személyében elfogták a tolvajt. Zsigmondot átkísérték Aradra s itt azonnal előzetes letartóztatásba helyezték.

Ma tárgyalta az aradi kir. törvényszék a vakmerő tolvaj bűnperét, aki kétségbeesetten tagadott. Elismerte ugyan, hogy az óraláncot ő kínálta megvételre az ékszerésznek, de azt nem lopta, hanem egy előkelő aradi vendéglőben vette egy előtte ismeretlen embertől 30 koronáért. Arra a kérdésre, hogy hova tette az órát, azt felelte, hogy az ujaradi csendőrségen a dívában dugta s annak még máig is ott kell lenni, ha valaki eddig el nem vette.

Állításait azonban mivel sem tudta bizonyítani, s így Berger Ernő dr. védőbeszéde s az ügyész vádbeszéde után a törvényszék Köller János kir. táblabíró elnökelete alatt tanácskozássra vonult vissza. Igen rövid tanácskozás után az elnök kihirdette az ítéletet, amely a vádlottat bűnösnek mondta ki a lopás bűntében s ezért tekintettel arra, hogy már hatodszor van a vádlottak padján, kétévi fegyházzal és háromévi hivatal vesztéssel sújtotta Zsigmond Györgyöt.

Az ügyész az ítéletben megnyugodott, elment a vádlott felmentésért felebbezett.

§ Csalo kereskedősegéd. Az aradi kir. ügyészség egy veszedelmes fiatal szédelgő ügyében fejezte be ma a vizsgálatot. Az alig husz éves ifjut Strebán Zoltánnak hívják, aki fiatal kora dacára már elég rossz hírnevet szerzett magának Aradon. Legujabban egy budapesti cég képviselőt vállalta el s egész Aradmegyét bebarangolta, hogy üzleteket szeressen. Miután azonban a román parasztnak egyéb gondjuk van, minthogy piperezereket

vegyenek, — ebben utazott Strebán — végre is költött megrendeléseket készített öt csermői nagykereskedő részére. A cég elfogadta a megrendeléseket, de a 25% províziót csak az áruk átvétele után volt hajlandó megfizetni. Tekintettel azonban arra, hogy a pipere cikkeket rendelő csermői nagykereskedők sohasem láteztek, az árukat át sem vehették s így a budapesti cég anélkül, hogy különösebb kárt szenvedett volna, nyomára jött a csalásnak. Mindazonáltal megtette a feljelentést az aradi kir. ügyészségnek, amely a vizsgálatot már be is fejezte s az íratokat ma áttette a törvényszékhez.

Abig csak apró bűny vagyok.
S az igazságtól durvadoz.
Ért pedig, hogyjék el nekem.
Knipp-kávénak köszönhetően.

Valódi csak az eredeti csomagolásban Kathreiner névvel.

Ne használja senki keverék nélkül az igazító gyarmat-kávé! Kizárólag a Kathreiner-féle Knipp-malata kávé bizonyult a legjobb pótkávénak, mely könnyen emészthető, tápláló és vérképző, midőn előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a Kathreiner-re szoktassuk.

49 II.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Egy héttel az aratás előtt állunk és még mindig a bizonytalanság jegyében történik az árfolyamok irányítása. Ma szilárd a hangulat, holnap lanyha és fordítva, aszerint, amilyen tudósítást kapnak a tőzsdén a vidékről... Alapjában véve tapogatódzás az egész s az aratás utánig határozottat senki sem mondhat. Az eddig felszínre került árak nem bírnak alapossággal.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 22.

Amerika 1/2 magasabb. Változatlan árak.
Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	10.27—10.28	10.25—10.26
Zab októberre	7.39—7.40	7.39—7.40
Rozs októberre	8.36—8.37	8.34—8.35
Tengeri júliusra	5.88—5.89	5.87—5.88

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény 646 50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelm.

— Június 22. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 136—137 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 140—141 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 141—142 fillérig.

Szerbist: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertésszárm: Június 19 napján volt készlet 36.220 darab, június 20. napján főhajtattott 1350 darab, június 20. napján elszállított 147 darab, június 21. napjára maradt készletben 36.423 darab

A hírt sertésüzlet irányzata: Kissé kellemesebb.

IDEGENEK ARADON.

— Június 22. —

Fehér Kereszt szálloda. Csurgay József megyei tisztviselő Miskolc. — Angster Oszkár gyáros Pécs. — Lipták László és neje Halmi. — Vancsó Béla műegyetemi hallgató Budapest. — Andreánszky István joghallgató Budapest. — Hasselbach Emil kereskedő Remscheid. — Marton Aladár kereskedő Budapest. — Veisz József és neje Pankota. — Szénásy Alfréd dr. jegyző Szabadka. — Klement Tibor mérnök Békéscsaba. — Faragó Sándor kisbirtokos Szabadka. — Neuman Lajos kereskedő Lugos. — Veisz Benő és családja Lugos. — Török Vilmos és neje Furlog. — Berényi Antalné és leánya Szolnok. — Balogh Oszkár állami hivatalnok Besztercebánya. — Farkas László építész Zombolya. — Keller Mihály és neje Temesvár. — Deutsch Ferenc kereskedő Szeged. — Sövári Péter kereskedő Szeged. — Székács Gyula vendéglős Szatmár. — Pollák Albert utazó Budapest. — Krausz Zsigmond utazó Budapest. — Kaufman Simon utazó Budapest. — Mandel Mór utazó Budapest. — Lang Bernát utazó Budapest. — Schaffer Vilmos utazó Budapest. — Hartman Miklós utazó Budapest. — Reiner Manó utazó Budapest. — Herez Zsigmond utazó Budapest. — Singer Emil utazó Budapest. — Vappl Viktor utazó Budapest. — Lusztig Samuel utazó Bécs. — Lieber Miksa utazó Bécs. — Klein Miksa utazó Bécs. — Popper Leó utazó Bécs. — Klein Géza utazó Bécs. — Bruno Gyula utazó Nagyvárad. — Lövinger Alfréd utazó Trieszt. — Polgár Lajos utazó Sopron. — Szemes Vince utazó Szeged.

Központi szálloda. Jékay Alajos huszárezredes Cegléd. — Szívós Zsigmond hivatalnok Ada. — Kádár Kálmán birtokos Ada. — Buday Pál dr. főszolgabíró Zenta. — Kunofsky Rezső kalapgyáros Temesvár. — Deutsch Vilmos fakereskedő Budapest. — Pali Felix fakereskedő Milánó. — Förstl Ottó mérnök Berlin. — Kopitl Béla kereskedő Budapest. — Tramer Miksa kereskedő Trieszt. — Krasser Gertrud kereskedő Szászsebes. — Acker György dr. rendőrkapitány Szászsebes. — Klein Felix főállatorvos Cegléd. — Jeschela János hadnagy Cegléd. — Wolner Lajos kereskedő Budapest. — Neuman Alajos szerkesztő Bécs. — Schlesinger Gyula dr. ügyvéd és neje Trencsén. — Neuman Ede dr. ügyvéd és neje Bécs. — Neuman Mór hivatalnok Bécs.

Vass-szálloda. Frankl Jakab kereskedő Nagy-kikinda. — Nikolajevits Miklós tanító Mokrin. — Hay M. utazó Budapest. — Becker János tisztviselő Budapest. — Kürner Kornél utazó Kassa. — Radó Lajos utazó Budapest. — Melner Bruno utazó Bécs. — Berger József utazó Bécs. — Kádár Béla utazó Budapest. — Füredi Áron igazgató Kisvárna. — Geiringer Dezső technikus Alsóil. — Árvay J. tisztviselő és neje Ujszász. — Albert Áron dr. tisztviselő Homonua.

Pannónia szálloda. Popper István takarékpénztári könyvelő Buttyin. — Popper Elemér joghallgató Buttyin. — Nagy Aladár főkönyvelő Budapest. — Hindrich Gusztáv utazó Bécs. — Weisz Mihály utazó Budapest. — Weisz Mór utazó Bécs. — Seistai Jenő tanító Nagyhalmagy.

Nagy választék
vegyszeri és fizikai ki-
sérleti üvegedényekben:

Lombikok,
Görek,
Woulff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üveg csövek.

Valódi
Auer és benold-gáz
égőhálókat.
Villamos izzótesteket.

Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Va-
lódi nikkel főző-
és diszedények

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224
Gebhart Testvéreknel
ARADON,
Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készfizetések után 3% pénztárengedményt nyújtunk.

Nyári színház.

Vasárnap, 1907. évi június hó 23-án:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél helyárral:

A szép Ilonka.

Magyar énekes játék 3 felvonásban Vörösmarty költeménye alapján írták: Szávay Gyula és Vágó Géza. Zenéjét szerző: Szabados Béla.

SZEMÉLYEK:

Mátyás király	Kun Iren.	Marzio, bolond	Faludi K.
A herceg k. a.	Zalai Margit.	A csaplórosné	Novák Iren.
Peterdy	Hunyadi J.	A kántor	Szathmári A.
Szép Ilonka	Harmath J.	Oreg tót	Kulcsár L.

Kezdete délután 2 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárral:

GÁL GYULA mint vendég:

Az árendás zsidó.

Eredeti népszínmű dalokkal, 3 felvonásban. Írta: Klárné-Angyal Ilka.

SZEMÉLYEK:

Blum Dávid	Gál Gy. la.	Pataki István	Keszler Ede.
Száli, neje	Szilágyi B.	László, fia	Hunyadi J.
Betti, leánya	Kállai Jolán.	A rektor	Delli Lajos.
Sáskáné	Bentóné P.	Smüle	Leövel Leo.
Maszlai Pál	Faludi K.	Hossú István	Szathmári A.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTER.*

Több 100 orvos

véleménye szerint legkifutóbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ **ASEPTOL** szájviz-pasztill-fogorvos

Aseptol szájviz-pasztillák 1 doboz 2 kor. fogpor 80 fillér. Kaphatók gyógyszerárakban, droguériákban és illatszertárakban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz „fog- és szájpolószerek laboratóriuma” Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Kelemen gyógyszerárakban. 3956

Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

Aseptol-szajvizpasztillák pohár vízbe dobva szén-sav képződés mellett önmaguktól oldódnak; antiszeptikus, adstringens, desodoráló hatásuknál fogva a fogak romlását gátolják, a fogakat és a foghúst edzik, a szájjal érintett szöveteket meggyógyítják, a szájjal érintett szöveteket meggyógyítják, a fogakat és a foghúst edzik, a szájjal érintett szöveteket meggyógyítják, a fogakat és a foghúst edzik, a szájjal érintett szöveteket meggyógyítják.

„ASEPTOL” fogpor közömbösíti a fogakon képződő ártalmas savakat, gátolja a fogak képződését; fertőtleníti és edzi a fogakat és foghúst visszahozza a fogak eredeti szép színét és fényét. 3955

3264/90.7 pm.

Hirdetmény.

A Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde aradi részvénytársaság által az aradi gyártelepétől a városligetnek a Lövész-utca felőli részét keresztül szelő s a mezőhegyesi élővíz csatornába torkoló földalatti csapadék és gyárvíz levezetésére szolgáló csatorna engedélyezése iránt beadott kérvényt és mellékleteit képező tervek és műszaki leírásokat, valamint az aradi kulturális hivatal által a kérvényre tett szakértői észrevételeket az 1885. évi XXIII. t. c. 163. §-a alapján 1907. évi június hó 10-től 1907. évi július hó 10-ig terjedő 30 napi időtartamra Aradon a polgármesteri hivatalban közszemlére kiteszem azon megjegyzéssel, hogy jogukban áll az érdekelteknek azokat a közszemlére kitétel ideje alatt a polgármesteri hivatalban írásban, vagy az alább kitett határnapon Aradon tartandó tárgyaláson szóval annál is inkább előterjeszteni, mert ellenkező esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

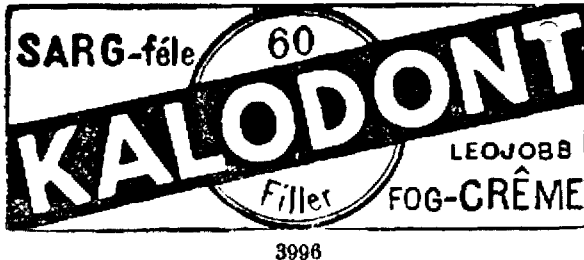
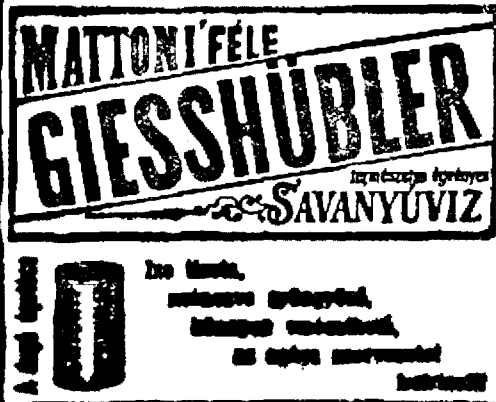
A kérvényezett vízmű engedélyezése tárgyában helyszíni tárgyalás tartását rendelem el és annak megtartására határnapul 1907. évi július hó 16-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzöm s arról az érdekelteket ezen hirdetmény-nel értesítem. Találkozó helyül Aradon a városháza emeleti tanácstermét tűzöm ki.

Aradon, 1907. évi június hó 6-án.

Varjassy, polgármester.

3930

Legjobb átitó Itál

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Dél előtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1907. június 22-én.

ÜRESEDÉSBEN LEVŐ ÁLLÁSOK:

Technikai üzlet részére könyvelő, magyar-német levelező kerestetik.

Helybeli iparvállalat részére könyvelő és irodista kerestetik.

Helybeli játék és rövidáru üzlet részére segéd kerestetik.

Helybeli diszámú és rövidáru üzlet részére segéd kerestetik.

Vidéki vaskereskedések részére segédek kerestetnek.

Vidéken alakult új pénzintézet részére a román nyelvben jártas perfect könyvelő kerestetik.

Aradi borkereskedés részére a könyvvitelt értő irodista kerestetik.

Aradi fűszerkereskedő cég részére ügyes segéd kerestetik.

Vidéki divatáru üzlet részére fiatal szakmabeli segéd kerestetik.

Vidéki városokba, rőfös-áru üzletekbe segédek kerestetnek.

Vidékre több, a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.

Vidéki kisebb városba kézműáru-segédet, a ki a román nyelvben jártas.

Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.

Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tót nyelvben jártas segédet.

Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó segédet, szerény igényekkel.

ÁLLÁST KERESŐK:

Irodai teendőkhöz jártas egyén a délutáni órákon bármely állást szerény feltételek mellett elvállal.

Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres.

Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nős jóírásu alkalmazott.

Irodai teendőkhöz jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.

Több vidéki fűszer- és rőfösáru üzlet részére románul tudó, kezdő segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

492

elnök.

A nyaraló és fürdőző

közönség szíves figyelmébe!

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsonkönyvtárába:

Marsch R.: A túlvilági ember, Spencer: Filozófiája, Marezzali: A legújabb kor története, Gáspár F. dr.: Kelet- és Hollandus-India, Vitorlával Ázsia körül, Wilde: Bunbury, Merriman: A rózsaszínű levél, X.: A vénusz lakói, Salló: Világvárosi éjszakák, Lázár Józsa: Kende Jolán, Zborai A.: Fenséges házasság, Gabányi: Öt év Mandzsuriában, Müller: Az én módszerem, Pekár: Vitézi románcok, Abonyi L.: Páztortúz, Tarlóvirágok, Spinóza: Tractatus, Böhme: Egy tévedt nő naplója, Molnár F.: Az ördög, Boissier: Cicero és barátai, Prezevalsky: Zajzomból Tibetbe, Thury Z.: Az ember, aki hazaballagott, Dr. Szabó: A társadalmi fejlődés iránya, Jászi O.: Történelmi materializmus.

Németben: Böhme: Dida Ibsens Geschichte, (Eine Finale zum Tagebuch einer Verlorenen.) Reuter G.: Das Problem der Ehe, Dr. Bloch H.: Sexualleben unserer Zeit, Wedekind: Frühlings-erwachen, Bernhard M.: Opfer, Zobelitz: Tagebuch einer Hofdame, Zapp A.: Moderne Mädchen, Viebig Cl.: Naturgewalten, Karin M.: Backfische, Auernheimer: Die Dame mit der Maske, Brandenfels H.: Das Rosenhäuschen, Mantuffel: Sybold v. Eck, Boy-Ed: Eine Woltat, Erhardt: Mitterlose Mädchen, Prevost: Die Fürstin v. Ermingen, Neue Pariserinen, továbbá francia és angol ujdonságok.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ulak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fill.

Kálmán: Dal a Móziról, Penn: Két piszkos kezecke, Cukor és légy, Zerkovitz: Taps-nóta, En vagyok a Józsi, Belezay: Költözik a daruma-dár, Heidelberg: Dal a kis kadettről, Benedict: Katrinchen, Wagner: Tiroler Holzhackerbuabn, Reinhardt: Sorgenfrei Fall: O kleiner Chauf-feur, Holländer: Der Teufel lacht dazu! Huber: Szivből a szívnek, Dal a szív beszéde, Puccini: Madama Butterfly, Böhm: Mád gibt acht! Ilintsch: Trink ma noch a Flascherl, Lehár: A modern Mitizsláv.

Antiquar könyvek

legnagyobb raktára.

Írógépkellékek. Könyvtárak és egyes könyvek vétele, könyvtárak berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-kereskedése Aradon.

274

Telefon 385. sz.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormalis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy eszma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb lényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

STOLCZ J.

aranyműves műhelye

készít mindennemű **arany, ezüst, drágakő és műtővös munkákat.**

Régi ékszerek átalakítását, valamint minden javításokat.

Ugy házi eszközök, valamint díszmagyar és antik ékszerek kiegészítését és javítását, tűzi aranyozás és ezüstözést jótállás mellett elvállalok.

Stolcz J.

aranyműves

865

Arad, Weitzer János-utca 2., Minorita-palota.

Hölgyek

figyelmébe!

Angol női ruhákat, kosztümöket a legdivatosabb kivitelben készít

Popovits Lila

női divatterme

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.)

Felvételnek szabászati és rajzolás tanításra növendékek, vidékiek teljes ellátással is. 337

Saját termésű kitűnő tisztán kezelt magyaradi **ó és pecsenyeborok**

ugy nagyobb mennyiségben, valamint pánczokba kapható

Winter Adolf

üggyélnél

525

ARADON,

Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

DÉLICE

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről

2929

Telefon szám 184.

Mosóintézet átvétel!

Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fennálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Autich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezeli, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim reméltem engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

Bettelheim-féle mosóintézet utóda Autich Lajos-utca 2. szám.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb

és legolcsóbb

1294

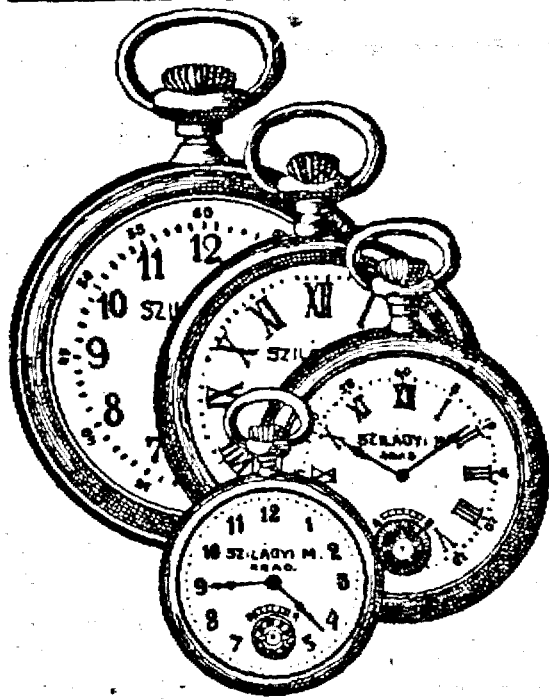
óra-javító műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Egyszerű és kettős könyvvitelt, magyar, német, francia levelezést

tanít mérsékelt díjért július 1-vel kezdődő 6 hónapos tanfolyamon elsőrangú szakember. Jelentkezők június 30-ig vétetnek fel. 1634

Cím a kiadóhivatalban.

Megerkeztek a nyári divat újdonságok.

Brunner Béla

uri divat- és kiegészítő-üzlet

Arad, Szabadság-tér 20. sz. (Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt árnyaktárat, hol a legzebb és legdivatosabb ingek, gallérok, kényesek, nyak-kendők, keztők, selyem zsebkendők, harleányok, stb. újdonságok kaphatók.

Legnagyobb választék fa-, vászon és bőr-utazóbőröndökben!

Nagy választék szalma és Panama kalapokban.

Divatújdonság francia és angol illatszer különlegességekben.

HAMERLI I. pécsi kágyógár főraktára.

Olcso árak! — Pontos kiszolgálás!

Videki megrendelések azonnal elintéztetnek.

138

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,

ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNCIÁRA SZÍVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKEKET ÉS KÖLTSÉGVETÉSEKET

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASÚTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

Ertesítés!

A n. é. helybeli és vidéki közönség szíves tudomására adom, hogy
Aradon, a Salacz Gyula-utca 3. szám alatti
jó hírnévnek örvendő

„KIS PIPA”

söresarnokot és minta-éttermet

a mai napon átvettem s azt személyesen tovább vezetem. Főtörekvésem az leendő, hogy jó konyhával, kitűnő boraimmal és minden nap frissen csapolt söreimmel valamint előzékeny kiszolgálás által t. vendégeim meglegedését kiérdemeljem.

Szíves pártfogást kér

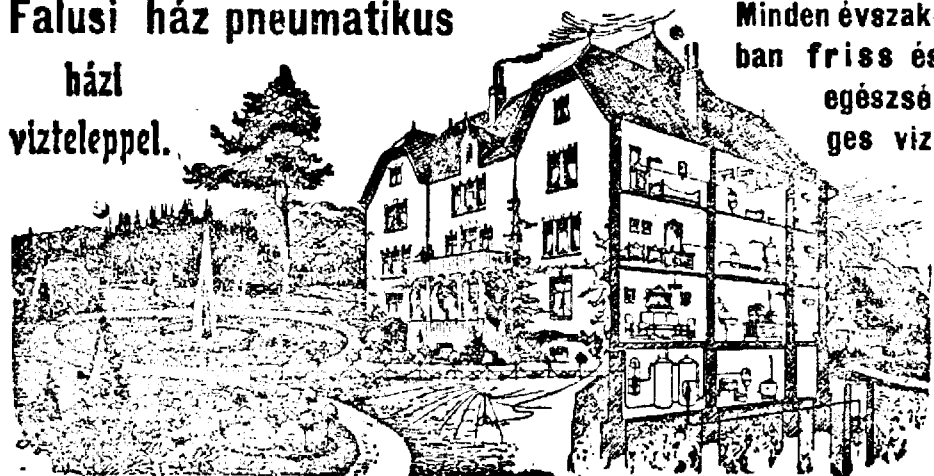
kész szolgálattal

Szeltmann Lajos,
 vendéglős.

1601

Falusi ház pneumatikus

házi
 vízteleppel.

Minden évszak-
 ban friss és
 egészsé-
 ges víz.

Vzellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak,
 kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók.

Felvételek a helyszínen.

967

Hopp Károly

műszaki irodája vzellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Vérszegénység és sápkórban

szenvedők

Rozsnyay vasas china borát

használva, a legnagyobb eredményt érik el. Bevásárlásnál csak
 a valódi Rozsnyay féjét fogadjuk el. Egy nagy üveg ára 3 k. 50 fill

Finom

Jamaicai Rum

a legelső angol országtól hozatva.

Próba üveg 60 fill. Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárban

458

Arad, Szabadság-tér.

Alapított
 1860.

MÜNZ I.

Állami távbeszélő
 213.

kalap és url-divat üzlete Arad.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Fehérneműm a leg szélesebb körű elterjedésnek örvendenek.

Színes divat ing
 redős mell

(batiszt utánzat) darabja
 K. 3.30

Színes divat turista
 és utazó ing

(batiszt utánzat) darabja
 K. 3.30

Színes divat turista
 és utazó ing

(angol zephir) darabja
 K. 4.40

Színes rövid alsó nadrág darabja K. 1.50, 2.—, 2.80.

Fehérnemű szükségletét legkedvezőbben szeresheti nálam be.

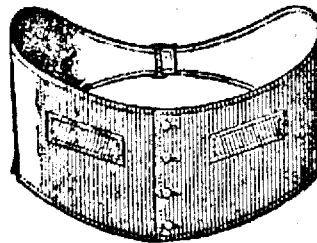
Divat mellény öv
 darabja K. 1.—

Zennis övek selyem
 utánzat

darabja K. 1.50

Zennis övek fekete és
 színes selyem

darabja 2.40 fillértől
 4 koronáig

Styria-kerékpár
Waffenrad-kerékpár

az elismert legjobb gyártmányok.

Kizárólagos elárusítók.

Kovács Soma és Társa

Arad, Neuman-palota.

370

Kerékpár alkatrészek nagy választékban és előnyös áron.

**Mesés szép lesz
 minden hölgy**

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-
 lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, ke-
 resztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy téglynek ára 1 kor., dupla tégly 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
 és Ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.
 A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék
 kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

további Földes Kálmán, Kossuth Pál, Ring Lajos, Nauer Lajos, Vajtek
 Kálmán, Berger Gyula gyógyszerészeknél és Vajtek és Wéber droguériájában.

Uj fodrász-üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy

Deák Ferencz-utca 1. szám

Vas-aszalloda épületben, a volt U-sz-félé
fodrász-üzletet

megvettem 174

és újonnan berendeztem és kérem a nagy-
érdemű közönség becses támogatását.

Tisztelettel

Busch György,
fodrász.

PREMIER KERÉKPÁROK

mérvadók a minőségben.

Jóban utóérhetetetlenek

s legnagyobb osztrák magyar gyár!

Egyedül kapható:

HAMMER VILMOSNÁL
ARADON. 5915

16095—1907.

Hirdetmény.

A mezei munkások s a munkaadók közötti vitás ügyekben való bíraskodásra, az 1898. évi II. t.-c. 72. §-a alapján a folyó 1907. évre első fokban eljáró hatóságul Lőcs Rezső gazdasági tanácsnokot, helyetteséül Vannay Gyula adóügyi tanácsnokot biztuk meg. Miről a közönséget tudomásvétel végett értesítjük.

Arad, 1907. évi június hó 1-én.

A városi tanács.

Kertmegnyitás!

Van szerencsém tudatni a mélyen tisztelt közönséggel, hogy saját házamban

Bercsényi-utca 32-ik szám
alatt lévő

korcsma-üzletemet

a mai kor igényeinek megfelelőleg tekepályával ellátva szép nyári helyiséggé alakítottam át, azt folyó hó 2-án délután ünnepélyesen Erdélyi Tóni zenekarának közreműködése mellett megnyitom s egyben jó magyar konyha és kitűnő Aradhegyaljai boraim és jó kiszolgálás mellett a nagyérdemű közönség becses látogatását tisztelettel kérelmezem.

Oprea Péter,

vendéglős. 1511

5395 Félre a plump paraítálpakkal!

Akarja a rövidebb lábát láthatatlanná tenni és akar Ön kifogástalanul járni? Ez esetben kérjen egy fűzetkét
Acker & Gerlach W. 159. Continental-Extension Mfg.
Wien 6, Dominikanerstrasse 21.

cégtől, aki ezt ingyen és bérmentve küldi meg az érdeklődőknek.

13581—1907. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság pályázatot hirdet Tergovest községben egy 2 tantermes és két tanítói lakással ellátott iskola épület és a szükséges melléképületek felépítésére.

Kikiáltási ár 19261 kor. 42 fillér.

A zárt írásbeli versenyárgyalás Bálinezon a kincstári telepkezelőség hivatalos helyiségében folyó évi július hó 13. napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Ajánlattevő tartozik az ajánlott összeg 5%-át terhelte, vagy a megfelelő letéti nyugtával ellátott lepecsételt, bélyegjegyes s a kellő felirással ellátott írásbeli zárt ajánlatot benyújtani; az ajánlatnak tartalmaznia kell ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ő az árlejtési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó.

Ajánlatok a bálinczi m. kir. telepkezelőségnél 1907. évi július hó 13. napján délelőtt 10 óráig nyújthatók be, a hol a tervrajz, költségvetés és a feltételek a hivatalos órák alatt néztekintethetők.

Elkészett, utóajánlatok vagy táviratok nem fognak figyelembe vétetni.

Aradon, 1907. évi június hó 20-án.

1642

Magyar kir. Államjóságigazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N L J U K.

Arcz-cremek

Fogpasták

Illatszerek

Fogkefék

Hőlgyporok

Szájvizek

Kolnóvizek

Szappanok

Fogporok

Hajvizek

Fogcremek

Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

341

ARADON.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéseket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572

fogorvos.

Mikor csalogdik a hölgyközönség legjobban?

Akkor, ha házaió nők által rendelt fűzőt. Mert legtöbb esetben nem jó. Tessék hozzám fáradni, nálam a legolcsóbb és legkényelmesebb fűzők készülnek.

Kész fűzőket, egyenes tartókat, mell tartókat rendkívül olcsó árban árusítok. Kérem a hölgyközönség teljes bizalmát. 135

Tisztelettel

PILCZ IRMA

fűző készítő

Arad, Deák Ferencz-utca 2. sz.

Eladó házak, Kiadó lakások.

Kazinczy-utca 10. számú ház

egy 6. szobás utcai és egy 2 szobás udvari lakással, fürdőszoba, villanyvilágítás, virágos udvar és kerttel és.

Kápolna-utca 16. sz. ház

5 szobás utcai lakással

eladó, esetleg bérbeadó.

Bővebbet az 1632

„Aradi Ipar és Népdank”-nál.

URANOL

a legjobb cipőkrém.

Főraktár Aradon: 3936

Bineth Ignác

bőrkereskedő urnál Petőfi-utca.

Telefon sz. 307. Telefon sz. 307.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt kerékpár, varrógép és Gramofon

raktárát. 1002

„Singer”, „Original Viktoria”, Central Bobbin varrógépek csajadi használatra és ipari célokra.

„Puch”, „Helical-Premier” és „Préciosa” kerékpárok jutányosan jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a

kiadóhivatal:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cseledet kereső vagy cselednek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elosztó helyein.

Divatárusnő

kisasszony, ki szépen dolgozni tud és ügyes elárúsítónő, kerestetik. Fizetés 50—60 korona és teljes el látás. Leveleket „Megbízható” jel ige alatt a kiadóba. 1645

Kiadó lakás!

Szabadság-tér 2. szám alatt II. emeleten egy szép udvari lakás, mely 4 szoba, konyha és kamarából áll, azonnal kiadó. Ugyanott egy nagy pince is kiadó. 1644

Egy keveset használt

kerékpár teljes felszereléssel, szabadonfutóval eladó, Kramarovics bórondósnél, Szabadság-tér 3. 1646

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható **Ingyen** és **Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weitzer János-utca. Telefon 517. 361

Gargon lakást

keresek, két szobát külön bejárat tal. Ajánlatokat a kiadóba „24—26” jelíggel. 1641

Keresek

egy használt jó karban lévő erős női hajtó kocsit, egy és két lóra, megvételre. Popescu János jegyző, Magyarad. 1637

Korcsma-üzlet

a belváros legforgalmasabb helyén, jól jövedelmező, betegség miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 1629

Aratásra

szalonna, zsir és minden hentes áru a legjutányosabb napi áron beszerezhető Garai K. hentesüzletéből Arad, Boczkó-utca 2, Hal téri szemből. 1466

Biztos existencia!

Ügyes, jó beszélő tehetséges urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi cikk eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K. G. 100.” jellel a kiadóhivatalba kéretnék. 465

Szép szőlőkert

Gyórokon a községben, legszebb kilátásos helyen, eladó. Motorvasut megállóhely. Értekezhetni Vojtek Alajosnál Aradon. 1615

Eladó

egy használt Wertheim-cassa, 500 csomag szítás és szőlő kötő hárs. Bildhauer, Orczy-utca 19. 1640

Mérlegképes

könyvelőnő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1253

A Vörösmarty-utca 3. számú házban, a II. emeleten,

egy szép uri lakás előnyös feltételek mellett kiadó.

Bővebbet a házban 6 ajtó alatt. sz.

3130—1907. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Első magyar gazdasági gépgyár r. t. budapesti cég, mint Polak Gyula engedményese végrehajthatónak, Fritz Józsefné szül. Reingruber Anna ujjpanáti lakos végrehajtást szenvedett elleni 1692 korona 24 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő, Arad megye Ujjpanát községében fekvő, 1. az ujjpanáti 623. sz. tjkvben A. I. 3. és 6. 8. sor. 956., 570/c., 793/c., és 1315/c. hrszám alatt felvett szántóföldekre 620 korona és 2. ugyanezen sz. tjkvben A. + 2. sor., 1404/c. hrsz. a. felvett kirtre 94 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést Schmidt József ujjpanáti lakos késedelmes vevő veszélyére elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi július hó 13. napján délelőtti 9 órakor Ujjpanát községében meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 62 kor. és 9 kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Aradon, 1907. évi május hó 28-ik napján.

Aknay,

kir. tszéki bíró.

5 szobás lakás,

parkos nagy udvar augusztus 1-re kiadó. Évi bér 320 frt. Tökölly Imre-utca 57. 1514

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas konyhai-egyet, ugyisint a város legkényesebb fedett és vilányvilágítással ellátott tekepályámat is diszező renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termései borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pohár 16 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve

tisztelettel

Répássy Pál.

1406

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű fogyasztó közönségnek szíves tudomására hozni, miszerint ezelőtt Flórián-utcában létezett

hentes üzletemet

jelenleg saját házamban

Julich Lajos utca 16. sz. alá helyeztem át, egyben ajánlom minden ezen hentes iparba vágó friss készítményeimet a nagyközönség szíves pártfogásába venni kegyeskedjen.

Mély tisztelettel

1471

Simandán György, hentes-mester.

RUBICS GYULA

fényező és mázó mester

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Bocskai-tér szög.

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: **butorfényezést, vas- és fa-butorokban, régi butorok újra festését** bármilyen stílusban, **kávéházi berendezéseket u. m.: asztalok, székek, rácszatok, lámpariák, fogasok, csillárok és fürdő-kádakat.** 1488

18213—1907.

Hirdetmény.

A magy. kir. vallás és közoktatásügyi minisztériumnak rendelete nyomán ezennel közhírré teszük, hogy az ujjpanon létesítendő állami felsőbb leányiskola f. évi szeptember hó 1-én, a jelenlegi iskolai helyiségekben meg fog nyitni.

Minden növendék 80 korona évi tandíjat, 10 korona beiratási díjat, továbbá a könyvtárra és nyomtatványokra 5 koronát tartozik fizetni.

A tandíj előleges negyedévi részletekben is fizethető.

Arad, 1907. évi június hó 15-én.

A városi tanács.

Női kalap üzlet

Arad, József főherceg-ut

(Wild eukrászda mellett.)

Olcsó bevásárlási forrás!

1000-nél több női divat kalapok vannak raktáron díszes és díszítetlen, továbbá divat-szalagok, arafátyol, kalap-tollak és virágok a következő árak mellett:

Díszített kalapok 2 koronától 5 koronáig.

Kalapformák 40 fillértől 2 koronáig.

Arafátyolok 40 fillér méterre.

Kalap-tollak 10 fillértől.

1635

Magyar királyi államvasutak áll. főnökség.

4985—1907 R. szám.

Árverezési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó: székek, kék, kenőolaj, bor, pálinka, pezsgő, kőszőrűk stb. nyilvános árverezése Arad állomásunkon lévő feladási raktárban 1907. évi június hó 26-án délelőtti 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. c. közönség ezennel meghívatik.

Az állomomásfőnök:

Homonnay.

+ Soványság +

szép, teljes testformát kap világhírű erőperunk által. Arany éremmel kitüntetve Páris 1900., Hamburg 1901., Berlin 1903. 6—8 hét alatt 30 font hízas. Az Ártalmatlanságért kezesség. Orvosilag ajánlva. Szigorúan reális — nem szökhámság. Számos köszönet. Egy doboz használati utasítással 2 kor. 75 fillér. Posta-utalvány vagy utánvéttel a portón kívül. Higienikus intézet. 1351

D. Franz Steiner & Co.,

Berlin 56., Königsplatz-terasse 78.

Budapeston kapható Török J. gyógytárban Király-u. 12.

329—1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külvárosi utakra szükségelt rostált kavics fedőanyag szállítása iránt folyó évi július hó 10-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: Köbméterenként 2 kor. 80 fillér.

Szükséglet 1145 köbméter kavics szállítása s ezen fedőanyag-nak az uttestre történő beagyazása.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak szóbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1907. évi június hó 17-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.

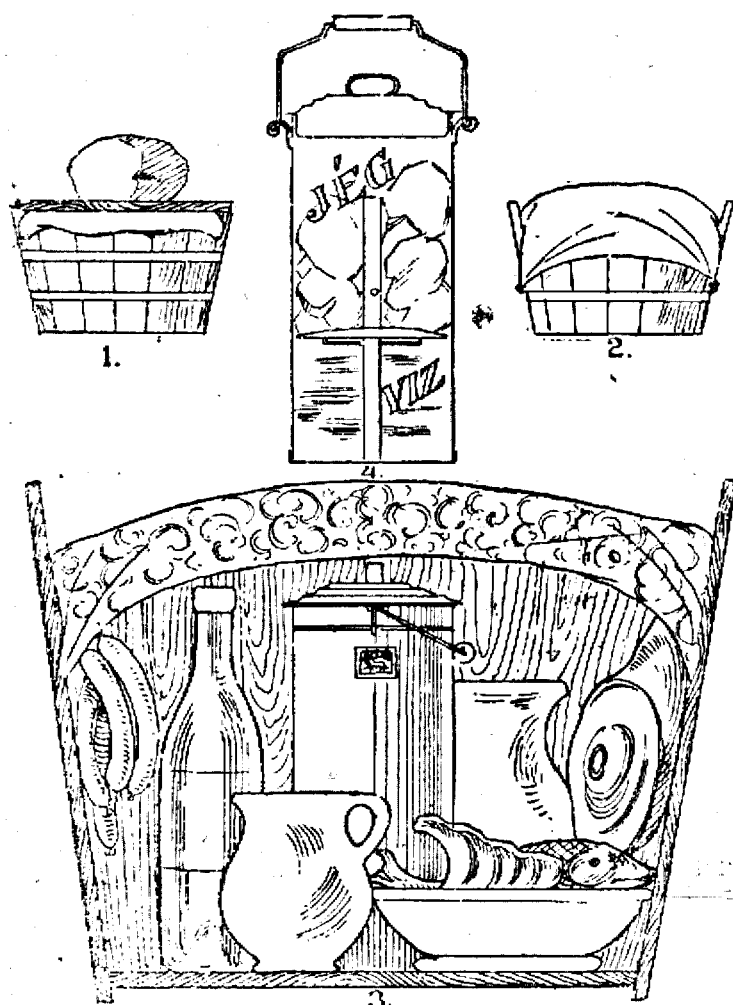
aljegyző.

"SIMPLEX"

Minden háztartásban

nélkülözhetetlen

legolcsóbb hűtőkészülék.

legolcsóbb hűtőkészülék.

nélkülözhetetlen.

Minden háztartásban

A forró nyári napok beálltával az élelmiszerek frissen tartása és az italok behűtése minden háztartásban — még a legszerényebben is — fontos, sokszor nehezen megoldható kérdést képez.

Míg a jobb módú családoknál ez a kérdés egy többé kevésbé drága jég szekrény beszerzésével, 20–40 fillér napi jégfogyasztás mellett könnyen megoldható, addig szegényebb sorsú családok ez áldásban a tetemes költségek miatt nem részesülhetnek.

Ez máttól fogva másként lesz! Egy egyszerű és egyszerűségében meglepő találmány lehetővé teszi a legszegényebb sorsú, még a napszámos családnak is, egy rögtönzött, költséggel alig járó hűtőkészülék alkalmazásával,

napi 4–5 fill. jég szükséglet mellett

mindazt pompásan behűteni, ami forró nyáron romlásnak van kitéve: húsfelet, tejet, vaját, gyümölcsöt, sört, bort, vizet stb.

Melyik asszony ne várná szívesen munkából, műhelyből, hivatalból, üzletből éhesen, szomjasan és fáradtan hazatérő fér-

jét egy jól behűtött pohár borral, sörrel, friss, romlatlan étellekkel, vagy legalább egy szerény pohár friss vízzel, amikor

az egész kiadás 15–20 órára csak 4–5 fillért tesz ki és a hozzávaló jég a legközelebbi szatócsnál bármikor kényelmesen kapható.

Hogy az ételek és italok behűtése és ezáltal frissentartása minő befolyással van forró nyáron az ember egészségének megőrzésére, hányféle — főleg a szegényebb néposztálynál tömegesen fellépő betegség, mint pld. emésztési zavarok, gyomor és bélbetegségek elkerülését teszi lehetővé, ezek a mai művelt ember előtt annyira ismert tények, hogy részletesebb kifejtésre nem szorulnak.

Minden szatócsnál, szívesen és ingyen adnak felvilágosítást az ugyszólván ingyen jég szekrény előállítását illetőleg. Mindenki, aki az eljárással egyszer kísérletet tett, elismeréssel és hálával fog adózni ezen jó és célszerű, egyszersmind nagy szociális haladást jelentő ujtásért.

Használati utasítás.

A szatócsnál **3 koronáért** kapható törvényileg védett „SIMPLEX” nevű jégtartó bádogszelencét jéggel megtöltve egy közep nagyságú, vastag falu, jól abroncsolt, minden háztartásban mosásnál használatos dézsa közepébe állítjuk, köréje pedig az élelmiszerekkel és italokkal telt edényeket és üvegeket helyezzzük, vagy a dézsa belső oldalába vert kisebb szegekre aggatjuk, (l. a 3. sz. ábrát.) Az így felszerelt dézsát a lakás egy hűvös helyére tesszük, összeszáradás és repedés elkerülése végett nedves ronggyal körülkötjük és egy jó nagy párnával, mely a drága ludtoll helyett olcsó fosztott tyuktollakból is készülhet, letakarjuk; a párnára még egy súlyos deszkalapot teszünk (l. az 1. sz. ábrát), vagy négy csücskét a dézsa külső oldalára vert kisebb szegekhez lekötjük, úgy, hogy a párna a dézsát felső peremén mindenütt légmentesen lezárja. (l. a 2. sz. ábrát.) A jégtartó bádogszelencéből naponta egyszer a meggyülemlett vizet kiöntjük.

Ily módon gondos kezelés mellett a legkielégítőbb, bármely drága jég szekrénnel is vetekedő jég hűtést érhetjük el.

A 4. sz. ábra a jégtartó szelence belsejét mutatja.

Kapható a következő cégeknél: Andrényi Károly és Fia, Husserl Manó bádogos Árpád-tér 5., Sonn Mór Halász-utca 28., Spielmann Áronné Asztalos Sándor-utca 8., Keresztury Gyula Halász-utca 18., Weisz Dávid Kossuth-utca 62., Gróf László Kossuth-utca 24., Dürr Kocsárd Boros Béni-tér 15., Löcs E. és Társa Miksa-utca, Hubert J. Szabadság-tér, Dasek Ferencné Deák Ferenc-utca 30., Altmann Ede Wesselényi-utca 48., Braun Jakab Magyar- és Csiky-utca sarok, Donáth Simon Hal-tér 1., Preisach Vilmos Bocskó-utca 1., Erbeszkern Béla Csernovics-utca 28., Löffler Dénesné Bocskay-tér 4., Karácsonyi Antal Rákóczi-utca 1., Schwarz Dávid Boros Béni-tér 9., Békési Gyula Weitzer János-utca.

1643

Ugyanezen helyeken bármikor kismennyiségben jég is kapható.